ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 235 (11833)

1968 оной октябриин 5, суббото

сэн 2 мүнгэн

…й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1250 КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ!

ҺААЛИШАД! ХАБАЯА ХАРУУЛЫТ

СОЦИАЛИС мүрысөөнэй эршэ хүсэн, сог зали, аша үрэнь сэгнэшэгүй ехэ. Габшагай шанга мүрысөөндэ оролсоһон хүнүүд лэ бүхы эдэбхи үүсхэл, һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлээ, халуун хаба шадалаа гарган хүдэлнэ ха юм. Тэдэнэр урдаа байһан ямаршье ехэ зорилго бэелүүлжэ, толотомо амжалтануудые түйлажа шадаха байна.

Энээниие Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишад, малшадай һайшаалта ажалай ульгэр жэшээ үшөө дахин гэршэлэн харуулна. Урдань эдэ ажахынууд һү һаалгаар суу солодошье гараагүй, гэзгэнги тоотой байһан. Харин байгша оной хабар Харганаагай болон Эрхирэгэй малшад өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, зунай бэлшээриин үедэ — дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэел гэжэ республикынгаа бүхы һаалишадые мүрысөөндэ уряалаа һэн.

Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө эзэн ёһоор хүрэжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Хүхэ ногооной үедэ сагаан эдеэ ехээр дэлбэрүүлжэ шадаһанай ашаар эдэ ажахынууд гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь холо урид дүүргээ.

Тэзд Харганаагай, Эрхирэгэй һаалишад, малшад энэ түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй, харин бүри урмашан зоригжожо, эхилһэн социалис мүрысөөгөө улам саашадань үргэлжэлүүлхээр шиидэээ. Тэдэнэр үбэлжэлгын үедэ—долоо һара соо үнеэн бүриһөө 1250 килограммһаа бага бэшэ һү һаахабди гэжэ уялга абаад, республикынгаа колхоз, совхозуудай бүхы һаалишад, малшадые дахин мүрысөөндэ уряална. Тэрэ хандалга — бэшэгүүдынь манай газетын үсэгэлдэрэй номерто толилогдонхой.

Мүнөө ажахынуудта малай үбэлжэлгын айхабтар харюусалгатай хаһын тулажа ерээд байхада, тэдэнэй һайн һайхан үйлэ хэрэг, эдэбхи үүсхэл түйлай ехэ удха шанартай. Үбэлжэлгын үедэл үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ ехээр абажа шадаал һаа, гүрэндэ һү худалдаха ерэхэ жэлэймнай түсэбэй дүүргэлтэ сүм дулдыдаха бшуу. Ерэхэ жэлнай юрын жэл бэшэ. Агууехэ Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй гүйсэхэеэ байһан ойн урдахи жэл ха юм.

Һайшаалтай, шэнэ эдэбхи үүсхэл—жэгүүр далитай гэжэ зон зүб хэлсэдэг. Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн Эрхирэгэй совхозой малшадай уряа үүсхэл хаа хаанагүй үргэнвер дэмжэгдэхэ, олон арбаад, зуугаад һаалишад, мал адуулагшад, бүхэли гүүртэ, фермэ, ажахынуудай коллективүүд энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, амжалта түйлаха байһандань ажаг һэжэг байхагүй.

Үүсхэл гаргагшадай жэшээгээр хүдэлжэ, ерэхэ үбэлжэлгын долоо һара соо үнеэн бүриһөө 1250 килограмм, тэрэнһээ үшөөшье ехэ һү һааха арга боломжо колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Үбэлэй сагта сагаан эдеэ ехээр абадаг, баян дүй дүршэлтэй ажахынуудшье Буряад орон доторнай олон. Сэлэнгын совхозой Ехэ-Цагаанай фермэ, тэндэхи Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, Кабанскын совхозойхид жэлһээ жэлдэ үбэлжэлгын үедэ 1000 һайса гаран килограмм һү һаадаг ха юм. Гадна энэ жэлдэ республикын олонхи аймагуудта үбһэ тэжээл нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ бэлэдхэгдэээ. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ энэ үедэ республика доторнай бүхыдөө 217 мянган тонно үбһэн бэлэдхэгдэһэн байбал, мүнөө 305,1 мянган тонно үбһэн абтанхай. Силос, малай эдихэ корнеплодууд урдынхиһаа жэшээгүй элбэг. Эдэ бүхы үбһэ тэжээлэй килограмм бүхэниие зоотехническэ нарин заабариин ёһоор, бодомжотой зүбөөр, малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхээр гаргашалха гээшэ гол шухала болоно.

Гэхэтэй хамта урдынхи мэтэ тэжээл алмаабди, гамнаабди гээд малаа муртэй эдеэлүүлэнгүй, бүри хүйтэн болотор адуулаад, хожороожо, хүсэ шадалынь муудхаажа яашье болохогүй.

Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид ногооной хагдаржа, ольбон боложо эхилхэлээр, сентябриин эхеэр үнеэдээ дулаан байрадань оруулжа уяад, буйлуулһан талха тарянай зүйл, турнепс, харнаабха, куузику, бага зэргэ зелёнко эдюулжэ захалаа һэн. Мүнөө эдэнэр үхэрнүүдээ тарянай һуурида адуулхынгаа хажуугаар толгой бүридэнь суудхын 8,5 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол эдюулжэ, үнеэдэйнгээ олоороо шэргэжэ эхилээшье һаань, тус бүриһөөнь үдэрэй 6—7 килограмм һү һаана.

Эгээл мүноо үедэ малай тэжээл буйлуулха, шанаржуулха бүхы машина түхеэрэлгэ, гэр байрануудые бэлэн болгоод, дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэжэ эхилхэ шухала. Үбһэ тэжээлые ядахын сагта миил юрэ үйрүүлээд, бутаруулаад, ууралда дэбтээжэ, үгышье һаа, химическэ зүйлнүүдые нэмэжэ, эһээжэ эдюулхэдэшье шанарынь һураггүй дээшэлдэг. малай ашаг шэмые хараа байса нэмэдэг гэжэ үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэл элитээр харуулна.

Хэнэйшье мэдэһээр үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һааха хэрэг гансахан энээнһээ дулдыдаха бэшэ. Ямаршье ехэ түсэб зорилго, уялга даабариие хүнүүд лэ хүсэндэнь хүргэнэ ха юм. Тиимэһээ нэн түрүүн ажахынуудай болон аймагуудай партийна комитедүүдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө малшадайнгаа эдэбхи үүсхэлые хэр зэргэ бадаруулжа, эршэ хүсыень хэр зүбөөр элсүүлэн эмхидхэжэ, социалис мүрысөө али тухай аша үрэтэйгөөр, үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлжэ шадаһанһаань энээнэй амжалта сүм дулдыдаха байна. Һаалишад, малшадай дунда социалис мүрысөө бодомжотой зүбөөр эмхидхээд, шадамар һүбэлгэнөөр хүтэлбэрилхэ, тэрэнэйнь дүн тон хаһа сагтань гаргажа, түрүү хүнүүдые бүхы талаһаань һайнаар урмашуулха гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Мүрысөөнэй дүн тэрэ дарыдань тодо һонороор харуулжа, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байха ёһотой.

Фермэ, гүүртэнүүдтэ хүдэлжэ байһан бүхы зоной эрилтэдэ тон ехэ анхаралтайгаар хандаха, тэдэниие хамаг хэрэгтэй юумээрнь гүйсэд хангаха, һуудал байдалыень улам һайжаруулхын тула саг үргэлжэ һанаагаа табиха шухала. Фермэ, гүүртэ бүхэндэ улаан булан һайнаар түхеэрхэ, радиоприёмник, аргатай газартань телевизор тодхохо, мүн тэндэнь нүүдэл библиотекэ, автолавка гэхэ мэтые ходо ябуулжа байха, хаһа сагтань кино харуулха байна. Һаалишад, малшадай дунда зооветһуралсал эмхидхэхэ, халуун эдеэгээр хангаха, шухала хэрэгтэй эд бараа тэдэндэ асаржа худалдаха гэхэ мэтэ асуудалые заатагүй шиидхэхэ ёһотой.

Тиигэжэ малшадта халуун анхарал хандуулжа, ажал хүдэлмэриень зүбөөр эмхидхээд байгаа һаа, амжалта түйлэгдэхэнь лабтай. Нүхэд һаалишад! Үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һааха зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа һаамнай, республика дотор хэдэ мянган центнер сагаан эдеэн нэмэжэ абтахал. Мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсыт!

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

…СЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

…бликымнай модошод В. И. … түрэһэнһөө хойшо 100 …йе ажалдаа амжалта түйлаха гэжэ зоригжонхой. …хозуудай коллективүүд …ломжоёо тодорхойлжо, ур…һан уялгануудаа хаража. Тиихэдээ шэнэ уялга абанхай.

…гзинлес» трестын модо… предприятинууд табан …түсэбые болзорһоонь холо дүүргэхэ арга боломжотой… элирүүлээ. Онёогой лес…й модошод энэ жэлэй ту… ноябриин нэгэн болотор … даабариһаа гадуур 20 … кубометр модо бэлдэхэ гэ…зээ. Табан жэлэй дааба… 1970 оной ноябриин һайндэр … дүүргэхээр хараалаа.

…модой культурна, ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Ой тайга соо нёдондо баригдажа эхилһэн Юбилейный тосхон болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Шэнэ гэр байра эндэ баригдана. Ноябриин һайндэр болотор тус һууринда шэнэ клуб, 1000 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд ашаглалгада тушаагдаха юм.

Хурамхаанай леспромхозой модошод эршэмтэй һайнаар ажаллана. Энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь хоёр һараар уридшалан дүүргэхэ гэжэ оролдожо байһан коллектив юһэ һарын түсэбһөө гадуур 15 мянган кубометр модо бэлдэхэ юм. Тус леспромхоздо үргэн экрантай кинотеатр баригдажа дүүрүүтэй болоо. Ноябриин һайндэр болотор үхибүүдэй саад, 1,5 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай баригдажа дүүргэгдэхэ.

Модошод абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэжэ хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Трестын модошод бүхы дээрээ модо бэлдэхэ, шэрэхэ юһэ һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, сентябриин 25-да дүүргээд, даабариһаа гадуур 25 мянган кубометр модо шэрэхэ уялгатай. Эндэ ажалай эмхидхэл һайжараа, модошодой ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Хүдэлмэришэн бүхэндэ абажа харахада, юһэ һарын туршада ажалай бүтээсэ 35 кубометрээр дээшэлһэн болоно.

Модо бэлдэхэ, шэрэхэ 10 һарын даабариие болзорһоонь аяар һара урид дүүргэһэн модо бэлэдхэлэй Юбилейнын пунктын хүдэлмэришэд ганса Онёогой леспромхоз соогоо түрүүлнэ бэшэ, бүхы «Забайкаллес» комбинат соогоо суурхана. Пунктын модошод комбинадай, профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугые барижа ябана.

Н. ТЮРНЕВ.

ЮҺЭ ҺАРЫН ТУРШАДА

Бэшүүрэй «Дружба» колхозой Хаягай фермын һаалишад байгша оной 9 һарын туршада 1950 центнер һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Тэндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө 1950 килограмм һү һаагаа. Фермын малшад жэлэй дүүрэтэр үшөө 40 центнер һү һааха аргатай.

Хаягай фермэдэ үнеэн бүриһөө 1900 килограммһаа доошо һү һааһан нэгэшье һаалишан үгы. Тиихэдэ эрхим һаалишад Дашинима Жалбаевна Номинова үнеэн бүриһөө 2113 килограмм, ордента һаалишан Цыпилма Гармажаповна Шодоева—2027, Нимацу Бальжиевна Шагжиева 2109 килограмм һү һаабад. Энэ амжалтада фермын мал адуулагшад Г. Г. Санжиев, Лх-Ц. Ш. Цыдыпова, Б. С.-Н. Цыдыпов гэгшэдэй хуби та ехэ.

Эндэхи малшад малайнгаа үбэлэй тэжээл гол түлэб газаагаа оруулаа. Мүнөө малдаа турнепс, бурдууг гэхэ мэтые эдюулнэ. Тиигэжэ һү һаалинь дээшэлнэ.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Хуурай Һубагай отделениинхид таряа сэбэрлэлгэ, тушаалгаяа һаадгүйгөөр ябуулна. Тоог дээрэ оруулагдаһан тарян саг соогоо сэбэрлэгдэн, гүрэнэй амбаарта эльгээгдэнэ. Таряа сэбэрлэлгэ дээрэ Зүүн Сибириин соёлой институдай студентнэр ажаллаа. Тэдэнэр эмхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, колхозой таряа хуряалгын хүдэлмэриие түргэдхэлсэһэн байна.

Отделени таряа тушааха түсэбөө дүүргэнтээ. Энэ жэлдэ тоог дээрэ таряа адхаха хушалтатай тоог баригдажа, оруулагдаһан тарян бороо хурада оронгүй сэбэрлэгдэн, складта тушаагдана.

Гадна тоог дээрэ таряа сэбэрлэхэ оньһото шэнэ машинанууд хүдэлгэгдэжэ, ехэ хүдэлмэри бүтээнэ.

Б. БИРБАЕВ.

…ЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

…зуудай, мүн бэшэшье гүрэнэй …өө ажахын предприятинуудай …адта „Мал ажалай мастер“ …һэн нэрэ зэргэ олгохо тухай

… Министрнүүдэй Сове… оной апрелиин 22-ой … бэелүүлхын тула Бу… ССР-эй Министрнүүдэй …гай тогтоол абаа.

…дта, мүн гүрэнэй бэ…өө ажахын предприяти… ажалай гол шухала …хэжэ байһан ажалшад… ажалай 1-дэхи классай «Мал ажалай 2-дохи …стер» гэһэн нэрэ зэргэ … октябриин 1-һээ олго… ажалай 1-дэхи классай … хүдэлмэриинь түлөөһэ…ээр, 2-дохи классайхи… процентээр ехэ болгохо. … АССР-эй Хүдөө ажа…нистерствые, аймгүй…е, үйлэдбэриин управ…, совхозой дирекцинүү… гүрэнэй бэшэшье хүдөө …редприятинуудай хүтэл…ые игэжэ уялгалба:

…а малаа гарзада оруу…үсхэбэрилхэ, ашаг шэ…шэлүүлхэ хараатайгаар … дунда ойлгууламжын … дэлгэрэнгыгээр ябуул…й дүй дүршэлөө дээшэ…тула зооветһуралсал эм…

… оной октябриин 1-һээ … «Мал ажалай мастер» … зэргэ олгохо тусхай ко…е ажахы бүхэндэ бай…

…римаар малшадта иимэ … олгогдохо болоноб?

… 2—3 жэлэй турша …а малаа гарзада оруулан… шэмэ ехээр абажа бай…дта «Мал ажалай мас…… гү, али 2-дохи клас… нэрэ зэргэ олгогдохо.

…жалай мастер» гэһэн нэ…э тудахаар һайн дүнгүү…һан хүдэлмэришэд өөһэ…ахыда шалгалта барижа …. Зооветһуралсалай тус… дүүргэһэн гү, али энээ…раммын ёһоор өөроо шу…дһан һаалишад, тугал…шэд, үүлтэртэ бухануу…ли тугал буруу харууһал…ан зон, гахайшад, хони…шад, инкубаторна стан…раторнууд, адуушад, мо…дэб ангуудые харууһал…уд, зүгышэд, адууһа мал …яна аргаар үрэжүүлгэдэ …ажа байһан техник-үрэ…эд тэрэ шалгалтада хабаа…тэй.

Хүдэлмэришэдтэ «Мал ажалай мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгожо байха шалгалтын комиссинууд ажахы бүхэндэ эмхидхэгдэхэ ёһотой. Иимэ комиссинуудта: главна зоотехник, ветеринарна врач, инженер, отделениин эрхилэгшэ, фермын бригадир, профсоюзна түлөөлэгшэ оролсожо, ажахын хүтэлбэрилэгшын приказаар тус комисси эмхидхэгдэхэ болоно.

Отделениин, бригадын, фермын дурадхалаар гү, али малшанай өөрынь мэдүүлгээр шалгалта боложо, хүдэлмэришэнэй ажалаа хэр мэдэхэ байһанда сэгнэлтэ табигдаха, ажалайнь дүнгүүд гаргагдаха, удаань «Мал ажалай мастер» (1-дэхи гү, али 2-дохи класс) гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо.

Шалгалта барижа шадаагүй зон зургаа һарын үнгэрһэн хойно дахинаа шалгалтада хабаадалсаха эрхэтэй.

«Мал ажалай мастер» болоһон зоной ажалайнь түлбэридэ нэмэлтэ түлөөһэнэй үгтэхэ тухай приказ ажахын хүтэлбэрилэгшэ бэшэхэ ёһотой.

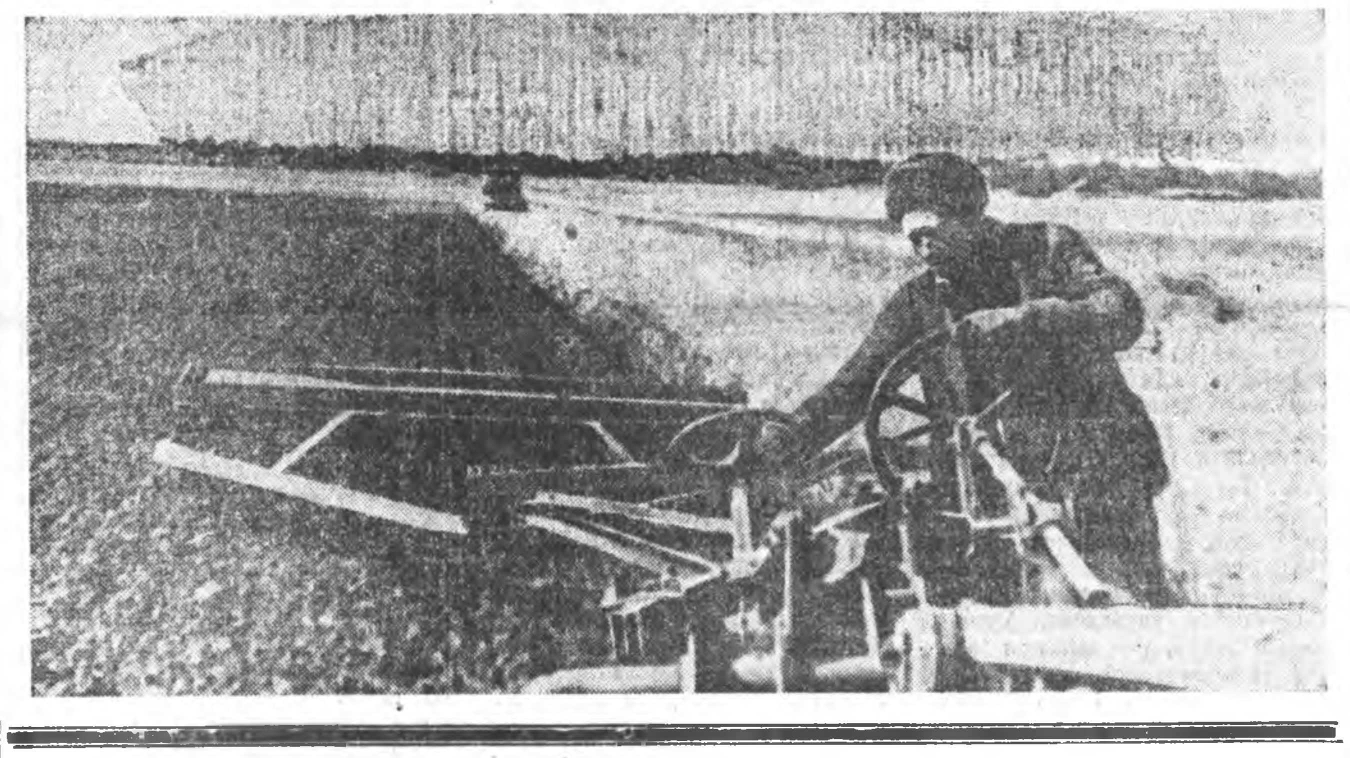
Энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олоһон хүн ондоо хүдэлмэридэ ороо һаа гү, али ашаг шэмэ багаар үгэдэг малда оруулагдаашье һаа, «Мал ажалай мастер» гэһэн нэрэ зэргэеэ алдахагүй.

Ажалдаа мууса хандажа, малаа гарзада оруулһан, ашаг шэмыень доошолуулһан гү, али хүдэлмэриингөө дүн бүхы ажахын, мүн бригада, фермын түйлаһан дунда зэргын дүнгһөө бага болгоһон мастернуудай классностииень шалгалтын комисси бага болгохо, хүндэтэ нэрэ зэргэһээнь болюулха эрхэтэй.

«Мал ажалай мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгохын тула хүдэлмэришэдтэ ямар эрилтэнүүд табигданаб гэбэл:

«Мал ажалай 1-дэхи классай мастер» малшанаар 3 жэлһээ доошо бэшэ таһалгаряагүй хүдэлмэрилөөд, харууһалжа байһан малһаа һүүлшын 2—3 жэлэй турша соо абтаһан гол продукци бригадын, фермын гү, али бүхы ажахын дунда зэргын дүнгүүдһээ 10—25 процентээр ехэ байха.

«Мал ажалай 2-дохи классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо гэһэн эрилтэ 1-дэхи классайхиһаа 5—10 процентээр бага байха юм.

Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоздо намарай паар хахалагдажа дүүрэхэеэ байна. Энэ хүдэлмэридэ трактористнууд Василий Зубакин, Доржи Галданов гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Эдэ хоёр хамтадаа 200 гаран гектар хахалаа. Зураг дээрэ: тракторист В. Д. Зубакин.

А. БОРИСОВАЙ фото.

ГАЙХАМШАГ ОЙДО—ЭРХИМ УГТАМЖА

ВЦСПС-эй ПЛЕНУМ

Профсоюзай кадрнууд болон эдэбхитэдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал октябриин 3-най үдэр ВЦСПС-эй пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ дүүрэбэ. Профсоюзай кадрнууд, эдэбхитэдые хүмүүжүүлхэ, ажалда зүбөөр хубаарилан табиха, шэлэн абаха хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха гэжэ профсоюзуудай комитедүүд ба соведүүдые пленум уялгалаа. Энэ хүдэлмэри эмхидхэхэдээ ленинскэ гол ёһонуудые наринаар сахиха гээшэ эгээл шухала хэрэг байха зэргэтэй. Хүн зоной политическэ шанар, хэрэг бүтээхэ шадабари, мэргэжэлые бүхы талаһаань шэнжэлхэ, ажалшадай эрилтэ болон хэрэглэмжэдэ нарииаар хандадаг, зоной дунда хүндэтэй, эмхидхэхы шадабаритай нүхэдые профсоюзай хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлхэ хэрэгтэй.

Кадрнуудай халаан бэлдэхэ, тэрэниие хүмүүжүүлэн һургаха хэрэгые профсоюзуудай комитедүүд болон соведүүд һайжаруулха ёһотой гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ. Ажал дээрээ өөрыгөө һайн талаһаань харуулһан үйлэдбэриин новаторнууд, интеллигенциин түлөөлэгшэд болон түрүү хүдэлмэришэдые, һунгагдадаг профсоюзна органуудай гэшүүдые нөөсэ халаан болгожо, үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд, эдэбхитэдые ажахын, мүн бусад хүтэлбэрилхы тушаалнуудта профсоюзай органууд һанамжалан дурадхадаг байха ёһотой.

Һүүлээрнь пленум зүблэхэ зүйлэйнгөө гурбадахи асуудалые хэлсэжэ эхилээ. ВЦСПС-эй Президиумэй гэшүүн, ВЦСПС-эй үйлэдбэриин-олониитын дундахи хүдэлмэриин ба салин хүлһэнэй таһагые даагша Л. И. Погребной 1969 оной хамтын договор баталалгын гол шэглэл тухай мэдээсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин пленум дээрэ үгэ хэлээ. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн бэлэдхэлдэ профсоюзуудай хабаадаха зорилгонууд тушаа тогтоо.

Арадай ажахыда техническэ дэбжэлтэ нэбтэрүүлхэ, профсоюзай кадрнууд болон эдэбхитэдэй дунда ябуулдаг хүдэлмэреэ улам һайжаруулха хэмжээнүүдэй талаар профсоюзуудай зорилгонууд тухай А. Н. Шелепин хэлэбэ.

Һүүлэй үедэ уласхоорондын оршом соо ВЦСПС-эй хэжэ байгаа ябуулга тухайда А. Н. Шелепин тодорхойгоор тогтоо. Дэлхэйн социалис байгуулгада эсэргүү, илангаяа аха дүү Чехословакиин Социалис Республикада, тэрэшэлэн мүнөө үеын бүхы революционно хүсэнүүдтэ, тэрэ тоодо уласхоорондын профсоюзна хүдэлөөндэ эсэргүү дэлхэйн империализмын һүйдхэлтэ, түрмхэй ябуулгануудһаа уламжалан, уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй болоод байһан оршон байдалда совет профсоюзуудай һүүлэй үеын уласхоорондын ажал ябуулга үнгэрөө гэжэ тэмдэглэбэ. ВЦСПС-эй Президиумэй уласхоорондын ябуулгые һайшааһан тогтоол пленум батадан абаа.

ВЦСПС-эй Президиумэй хоёрдохи, гурбадахи пленумүүдэй хоорондохи үеын хүдэлмэри тухай ВЦСПС-эй секретарь В. И. Прохоровой мэдээсэл пленум соносоо.

Мүн эмхидхэлэй асуудал хаража үзэгдөө. «Трехгорная мануфактура» гэжэ Москвагай бүд нэхэлгын комбинадай ахамад инженер А. П. Бирюкова ВЦСПС-эй Президиумэй гэшүүнээр, секретаряар һунгагдаа.

ВЦСПС-эй пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

БОЛЗОРҺОО УРИД

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, Владимирска, Амарай областьнуудай, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ хартаабха худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ.

Тушаалгын пунктнуудта
Владимирска областьһоо 150 мянган тонно
Амарай областьһоо 30 мянган тонно
Буряадай АССР-һээ 20 мянган тонно хартаабха тушаагдаа.
Гүрэндэ хартаабха худалдалга үргэлжэлһөөр.

ГДР-эй национальна һайндэрэй хүндэлэлдэ

Германиин Демократическа Республикын тогтоогдоһоор 19 жэлэй ойе Москвагай зон октябриин 3-да хүндэтэйгөөр тэмдэглэбэ.

Баяр ёһололой суглаанда КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев, ВЦСПС-эй секретарь В. Ф. Богатиков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. П. Козырев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо А. И. Блатов, ГДР-тэй хани барисаа байгуулха совет бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд, немец нүхэд байлсаа.

«Борец» гэжэ компрессорнэ заводой токарь М. К. Крючков, СССР-эй арадай артистка О. В. Лепешинская, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министрэй орлогшо, ГДР-тэй хани барисаа байгуулха совет бүлгэмэй Центральна правлениин түрүүлэгшын орлогшо Н. В. Александров гэгшэд ГДР-эй ажалшадаи һайндэрөөр хани халуун амаршалга хүргэбэ.

Империализмда эсэргүү тэмсэлдэнь арад бүхэнэй эгээн хүсэтэй, эгээн һайн һайхан, бата түшэг тулгууринь Советскэ Союзтай хани барисаан болоно» — гэжэ Герман-совет хани барисаанай бүлгэмэй президент, ГДР-эй Арадай палатын депутат доктор Лотар Больц тэмдэглэбэ. 3,5 миллион гэшүүдһээ бүридэһэн Герман-совет хани барисаанай бүлгэм энэ эбдэршэгүй гол ёһые баримталдаг.

Немец эрхэтэд ГДР-эй тогтоһоор 19 жэлэй ойн баярта бэлдэхэдээ, Советскэ Союзай арадуудтай эбдэршэгүй бата хани барисаанай, герман-совет хани барисаанай хүсэ, нүлөө ехэтэй байһые дахинаа гэршэлэн харуулаа гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

…Ч-гэй ЦК-гай ДЕЛЕГАЦИ ЕРЭБЭ

…эй ЦК-гай Политбюро… ЦК-гай Президиум хоёрондоо хэлсэһэнэй ёһоор. … ЦК-гай Нэгэдэхи секре…эр А. Дубчек, КПЧ-гэй … Президиумэй гэшүүн … правительствын Түрүү…нүхэр О. Черник, КПЧ-гэй …Президиумэй гэшүүн, Сло…КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи … нүхэр Г. Гусак гэгшэд…дэһэн КПЧ-гэй ЦК-гаи … октябриин 3-да Москва …

…эй ЦК-гай Генеральна … нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорный, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша нүхэр К. Б. Русаков гэгшэд Внуковска аэродром дээрэ энэ делегациие угтаа.

ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр В. Коуцкий, Чехословакиин посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

„Зонд-5“ Бомбей асарагдаба

…. ТАСС-ай корреспон… Обухов иигэжэ мэдээсэнэ: …5» гэжэ замбуулинай ав… станци «Василий Головнин» …нографическа судна дээ…ажа. Индиин портнуудай, …ехэнха томо центрнүүдэй нэгэн—Бомбей хотодо октябриин 3-да асарагдаба.

Бомбейдэ «Зонд-5» гэжэ станци контейнер соо хэгдээд, эндэ ерэһэн «АН-12» самолёдоор Советскэ Союзда эльгээгдээ.

ПНР-эй Сеймын делегаци Москва ерээ

ПНР-эй Сеймын маршал Чеслав Выцех түрүүтэй Польшын Арадай Республикын Сеймын делегаци СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй уряалаар октябриин 3-да албанай хэрэгээр Москва ерээ.

Сеймын депутадууд Юзеф Кулеша, Юзеф Нога, Бронислав Баца, Рышард Хайдук, Ольга Швалкевич, Зофья Гжебишь-Новицка, Вацлав Монька, Винценты Алексейчук, Бронислав Калвак, Анна Мендзкевич, Юзеф Ластовский гэгшэд делегацида ороно.

Аха дүү поляк арадай түлөөлэгшэдые совет ороной ниислэл хани халуунаар угтаба.

(ТАСС).

Хани ёһоной хөөрэлдөөн

ПНР-эй Сеймын маршал Чеслав Выцех түрүүтэй Польшын Арадай Республикын Сеймын делегаци СССР-эй Верховно Соведтэ октябриин 3-да ерэжэ бараалхаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Спиридонов Польшоһоо ерэһэн нүхэдые халуунаар амаршалаа.

Делегациие толгойлогшо Чеслав Выцех Советскэ Союзда ерэхыень уриһанай түлөө баяр баясхалан хүргэбэ.

Польшын Парламентын гэшүүд Москваһаа гадна, Ригэ, Ленинград ошохо юм. Тэдэнэр городуудай үзэсхэлэн һайхан газарнуудтайнь танилсаха, хүдөө ажахын ба промышленна предприятинуудта, эрдэм наукын эмхи зургаануудта ошожо, ажалшадтай уулзаха.

Хөөрэлдөөнэй һүүлдэ энэ айлшад Кремль соохи В. И. Ленинэй байра, кабинедтэнь ошожо хараа.

Йеменэй араб республикын премьер-министр Москваһаа мордобо

МОСКВА. (ТАСС). Йеменэй Араб Республикын Премьер-Министр, Йеменэй армиин ахамад командалагша генерал Хасан Аль-Амри мүнөөдэр Москваһаа Киев ошохоор мордобо. Тэрэ Советскэ правительствын Йеменэй правительственна делегациие толгойлжо албанай хэрэгээр ерэһэн юм.

СССР-эй ЙАР-ай тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин болон бусад тушаалтад хүндэтэ айлшанаа үдэшэбэ.

«КОСМОС-245» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Космос-245» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1968 оной октябриин 3-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

ТООСООТО hУНГАЛТЫН ПАРТИЙНА СУГЛААНУУДhАА

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИДЭ— ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байкал» гэжэ hуралсалай болон турпшалгын ажахы бии гэжэ олон хүн дуулаhан, мэдэhэн байна. «Байкал» — Улаан-Үдын хүдөөгэй аймаг дотор томохон ажахынуудай нэгэн. Эндэхи ажалшад мяха, hү элбэгээр үгэдэг hайн үүлтэрэй мал тэнжээжэ, республикын колхоз, совхозуудай фермэнүүдые хангаха үүргэтэй юм. Баhа хүдөө ажахын ургамалнуудай үрэhэ hайжаруулха хүдэлмэри хэгдэнэ. Гэхэтэй хамта энэ ажахын фермэнүүд, полинууд дээгүүр студентнэр, эрэдэмэй зоотехнигүүд, ветеринарнууд, агрономууд практика гаража, мэргэжэлээрээ дүршэл олодог байха.

Тус ажахынхид өөрынгөө үүргые яажа бэелүүлдэг бэ гэhэн хөөрэлдөөн haяхан үнгэрhэн тоосоото hунгалтын партийна суглаан дээрэ болоо юм. Партбюрогой секретарь нүхэр Г. Д. Пепеляев тоосоото элидхэл соогоо партийна эхин организациин урдаа табигдаhан зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө яажа тэмсэдэг hэн бэ гэжэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

hүүлэй жэлнүүдтэ үнеэн бүриhөө haагдадаг hүнэй хэмжүүр мянгаад килограммаар дээшэлээ. Байгша оной найма hарын турша соо түсэбэй ёhоор үнеэн бүриhөө 2800 литр hүн haагдаха аад, дунда зэргээр 3185 болоод байна. Үнеэн бүриhөө 4500 килограмм hү haaxa гэжэ абаhан уялгаяа үлүү гаратар дүүргэхын түлөө haалишадынь эршэтэйгээр тэмсэжэ байнхай. Мүн баhа хонишодойшье ажал hайн үрэ дүнтэй.

Таряашадшье муу бэшээр хүдэлөө гээшэ. Ороhо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса hайн. Жэшээнь, гектарhaa 15—16, зарим участогуудта 24 центнер хүрэтэр шэнниисэ хураагдаа. Ажахынгаа полинууд дээгүүр куузику «нютагжуулхын» тула партийна организаци горитой юумэ хээ. Тиимэhээ мүнөө жэлдэ гектар бүриhөө 500 центнер хүрэтэр куузикын ургаса абтаба. Мүн баhа турнепс болон бусад корнеплод гектар бүриhөө 400 центнер абтаа. Урда жэлнүүдтэ орходоо, үбhэншье горитой сабшагдаа. Иигэжэ малай тэжээлэй нөөсэ hайнаар бэлдэгдээ гэхэдэ болохо.

Тоосоото элидхэл соо ажахын үйлэдбэриин асуудалнуудта яhала анхарал хандуулагдаа, гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ. Зүгөөр партийна организаци нийтэ-политическэ хүдэлмэри яажа ябуулдаг байгааб, хүнүүдтэй яажа хүдэлөөб, ямар дутуу дунданууд бииб гэhэн асуудалнууд элидхэл соо мүртэйгөөр hүүриээ олонгүй үлэшөө.

Гэхэ зуура энэ талаараа партбюро горитойхон дутагдалнуудтай ха юм. Үнгэрхэдөө партбюро нёдондо коммунистнарай hуралсалшье эмхидхэжэ шадаагүй hэн.

Арадай хиналтын бүлэг ямараар хүдэлөөб, партбюро тэрэнэй ажалые яажа хүтэлбэрилдэг байгааб гэжэ элидхэл сооhоо мэдэхын аргагүй. Энэ мэтэ асуудалнуудые бэеэ шүүмжэлхын талаhaa шэнжэлэл хээл haaнь, элидхэл бүри хурса, hонирхолтой болохо бэлэй.

Коммунист Ф. В. Блажевич эндэ олон жэлэй туршада хүдэлнэ. Бэрхэ, дүршэлтэй ажалша хүн гэжэ тэрэ мэдээжэ болонги. Тэрэ баhал үйлэдбэри тухай хэлэхэ зуураа, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин hулаар табигдадагые бага-сага дайраад абаа.

— Жэл бүри хабарай тарилгада бэлдэнгээ, элдэб түсэбүүдые, технологиин картануудые зохёодогбди,— гэжэ нүхэр Блажевич hанаагаа зобонгёор хэлээ.— Теэд лэ хээрэ гарахатаяа адли тэдэнээ огто мартажархинабди. Тиимэhээ газарай элдүүрилгын культура муу байжа, полинууднай бог үбhэндэ дарагдадаг...

Нийтэ-политическэ хүдэлмэриин hула байhан тухай экономист Г. И. Хантаков хэлээ. Нээрээшье, тус ажахыда соёл болбосоролой, нийтэ-политическэ ажалые эрид дээшэнь үргэхэ шадалтай элдэб мэргэжэлтэд олон, багшанаршье бии. Зүгөөр тэдэнииe эмхидхэжэ, үзэл сурталай хүдэлмэридэ хабаадуулжа шадаха хэрэгтэй байгаа бшуу. Юрэдөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ партбюро оройдоо анхаралаа хандуулдаггүй байгаа гэхэдэ алдуу болохогүйл ха. Фермэ, бригаданууд дээгүүр, тосхон соогуур харуулан ойлгуулгын шэмэглэл үгы.

Директор К. Е. Ильинэй үгэhөө ойлгоходо, тус ажахын коллектив hүүлэй хоёр-гурбан жэл соо горитойхон лэ амжалта түйлаа юм хаш. Үнеэн бүриhөө haагдадаг hүнэй дүнгөөр «Байкал» племхоз СССР соо долоодохи hүүри эзэлнэ.

Гэхын хажуугаар түйлаhан амжалтаараа урмашаад лэ, хүмүүжүүлгын асуудал тухай мартажархёод hуухa болоо haa, огто буруу. Хүнүүдые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнииe ажалай үшөө ехэ амжалтануудта зоригжуулха гээшэ партийна хүдэлмэриин эгээл шухала хубинь. Хараад үзэел даа: племхозой haалишад юрэнхы дээрээ нёдондо үнеэн бүриhөө 4180 килограмм hү haaхан байбал, мүнөө жэлдэ 4500 хүргэхэ зорилготой. Зарим haалишадай дүршэлөөр болодо үзэхэдэ, үнеэн бүриhөө 5000 килограмм hү haадаг болохо арга бии хэбэртэй. Тэрэ арга боломжонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгэдэ хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ехэ үүргэтэй ха юм. Коммунист бүхэн даалгагдаhан түшаалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг болоо haa, ажалай амжалта улам бүри дээшэлхэ байhаниинь арсашагүй.

Зарим коммунистнарай дунда партийна болон ажалай журам алдадаг ушар үзэгдэдэг юм байгаа. Теэд үгэ хэлэгшэдэй халирхайшаг шүүмжэлэлhээ тухайлхада, журам эбдэгшэдтэй шанга тэмсэл хэгдэдэггүй байшоо.

Нэрлэгдээшэ ажахы хүсэтэ техникээр яhала хангагданги, харин тэрэнииe зүбөөр эдлэлгэ, хадагалалга гээшэнь яяр. Партбюро бүхэли жэл соо МТМ соо юунэй болоно байдагаар нэгэтэшье hонирхоогүй. Тиимэл хадань, техникэдэ хайша хэрэгээр хандажа, болзорhoонь урид гарhaa гаргаха гү, али зарим тэды запчастьнуудые үбэршэлхэ ябадал үзэгдөө.

Тэрэ суглаанда дурсагдаhан дутуу дундануудаа дары усадхажа, партийна эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ хүдэлмэрииe эрид hайжаруулха тухай тогтоол абтаа. Зүгөөр шэнээр hунгагдаhан партбюро тэрэниие мартахагүй бээ гэжэ найдая.

Мүнөө үедэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй түлэг дундаа ябажа байхада, нийтэ-политическэ, үзэл сурталай хүдэлмэриие шангадхалта бүришье ехэ удха шанартай болоно бшуу.

А. НАГАСЛАЕВ.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ДЭЛГЭРЭНГЫГЭЭР ХЭЛСЭЭ

Комсомолшууд болон залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай ябуулжа байhан хүдэлмэри тухай асуудал КПСС-эй Хэжэнгын райком haяхан пленум дээрээ зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар партиин райкомой секретарь нүхэр Н. М. Тютрин элидхэл хээ.

Элидхэл тушаа Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь В. Ш. Тугдумов, аймагай милициин таhагай начальник Б. Г. Батожапов, военком Д. Н. Ринчиндоржиев, Чисаанын совхозой комсомолой комитедэй секретарь М. Б. Будаева, партиин райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша М. А. Вязинский, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Аюржанаев болон бусад үгэ хэлээ.

Хэлсэгдэhэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН *хурса зэбсэгүүд*

АЖАЛШАДАЙ ДУНДА

Далай шэнги далбагар поли дээрэ хэдэн комбайн жэрылдэн харагдана. Тэдэнэй хажууда арбаад гаран хүн обооролдонхой. Энэнь Зэдын аймагай «Мир» колхозой нэгэдэхи отделениин комбайнернуудай үдэрэй хоол барихаяа сугларaад байhан үе.

Комбайнернуудта эдеэ хоол зөөдэг томо бидон сооhоо шаажантай миисхэдэ тарган шүлэ хүүлжэ байhан Бальчан комбайнер тэлэндэ дүтэлжэ ябааша хүнгэн машина харамсаараа:

— Ээ, нүхэд, Борис Мантахановичнай ерэжэ ябана хаш. Шэнэ hонинииe дуулахамнай гээшэл— гэбэ.

Тэрэ дары комбайнернуудай хажууда колхозой ахалагша агроном Борис Мантаханович Забанов хүрэжэ ерэбэ. Тэдэнтэй амар мэндээ хэлсээд:

— Зай, эдеэ хоолоо барижа байгты. Танай комбайнуудые, хураhан полиетнай хаража ерээд, багахан хөөрэлдөө үнгэргэхэб,— гээд саашаа ябашаба.

Комбайнернуудай хоолоо барижа дүүргэхэ хабада, агроном хөөрэлдөөгөө эхилээ. Түрүүлэн тэдэнэй хэжэ байгаа ажал тухай, ямар дутуу дунданууд бии байhан тухай хэлэнэ. hүүлээрнь орон доторхи, дэлхэй дээрэхи hонин, илангаяа Чехословакидахи байдал тухай хөөрэбэ. Хорёод минута тухай болоод, агроном хөөрөөгөө дүүргэбэ. hүүлээрнь эндэ тэндэhээ:

— Бэшэ отделенидэмнай хураалгын хүдэлмэри ямар ябажа байнаб?

— Хэзээ хура бороон орохоёо болихо юм?

— Москвада советско-чехословацка хэлсээн ямараар үнгэрөөб? —гэхэ мэтэ асуудалнууд табигдана.

Хөөрөө үнгэргэгшэ тэдэ асуудалнуудтань хуряангы, тодо харюу үгөөд, комбайнернуудые ажалдань гаргаба.

Мүнөө манай колхоздо таряа хураалгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Хураалга тон хүндэ байдалда үнгэржэ байна. Үдэр бүри хура бороон ороно, заримдаа саhаншье үзэгдэнэ.

Хэды тиибэшье haaнь, манай комбайнернууд хураалгын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулжа байна. Хэдэ мянган гектар талмай дээрэhээ таряан хадагдажа, хураагдаа. Гектар бүриhөөнь 14—15, зарим полиhoo хори гаран центнер шиниисэ абтана. Колхознай гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа дүүргээ: гүрэнэй амбаарта 13 гаран мянган центнер ороhoн оруулагдаа.

Колхозой поли дээрэ 24 комбайн ябана. Олонхи комбайнернуднай үдэрэйнгөө даабари хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэд. Илангаяа Базар Сукуев, Прокопий Иванов, Цыден-Дамба Цыдыпов, Базар Батуев, Аюр Цыремпилов, Мирон Цыденов, Николай Первушин, Роман Усов болон бусад габшагай ажалаараа шалгарна.

Таряа хураaха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха хүдэлмэриин талаар түйлагдажа байгаа амжалтануудта манай колхозой партийна организациин агитаторнуудай, политинформаторнуудай хубита горитой байха. Колхозой мэргэжэлтэд, бригадирнууд, отделениин эрхилэгшэд агитаторнууд гү, али политинформаторнууд юм. Тэдэнэй тоодо колхозой мнай ахалагша агроном нүхэр Забанов бии.

Борис Мантаханович Забанов ябаhан газартаа комбайнернуудые суглуулжа хөөрэлдэдэг, hонин мэдээсэлнүүдые тэдэндэ хэлэжэ үгэдэг. Таряа хураалгын үедэ комбайнернуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байhаниинь тон haйшаалтай.

Манай колхозой партийна организаци 50 гаран агитатортай, 18 политинформатортай юм. Ажахын, политическэ шухала хүдэлмэри ябуулхынгаа урда тээ агитаторнууд болон политинформаторнуудтаа хандадаг гээшэбди. Тэдэнэр хүнүүдэй ажал дээрэнь ошожо, парткомой гү, али правлениин табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Нэгэ жэшээ дурдая. Үнгэрөөшэ үбэлжэлгэ манай колхоздо хүндөөр үнгэрөө hэн. Эртэ саhан орожо, үбэлдөө хүйтэн байгаа, малай тэжээл дуталдаа. Тэрэ үедэ манай бүхы агитаторнууд, политинформаторнууд фермэ, гүүртэ, отара бүридэ гаража, колхозойнгоо хүндэ байдалда ороhон тухай, ямар хэмжээ абаха тухай haалишад, малшадта хэлээ, зүбшэлөө бэлэй. Тиигэhэнэй ашаар олонхи гүүртэ, отарануудай мал ехэ гарза хоролтодо оронгүй, үбэлжэлгэ үнгэргөө.

Тэрэшэлэн хабарай тарилгын, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулха үедэ тракторай, сеялкын, сабшалан hайжаруулха звено бүхэндэ агитаторнууд табигдаа hэн. Тэдэнэр механизаторнуудай, колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулhан байна. Тэрэнэй ашаар хабарай тарилга саг болзортоо, hайн шанартайгаар үнгэргэгдөө. Тэрэшэлэн сабшалан, бэлшээри болон таряалангай поли дээрэ 15 мянга үлүүтэй тонно наг шэбхэ, хэдэн зуугаад тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа, хоёр зуу гаран гектар газарай бута болдог болон бургааhа хартаганаан отологдон хаягдаа, тэгшэлэгдээ, борнойлогдоо. Тиигээд энэ жэл поли, сабшалан дээрэhээ hайн ургаса гараа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ эрхэтэйбди. Мүнөө жэл үбhэ тэжээл нёдондонойхиhoo хоёр хахад дахин ехээр бэлэдхэгдээ.

Мүнөө манай партийна организаци, бүхы колхознигууд ажалшадай агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула оролдожо байна. Энэ үедэ агитатор болон политинформаторнууд ажал хүдэлмэреэ улам hайн, ехэ дэлисэтэй болгохые оролдоно. Агитаторнуудай зүблөөн haяхан боложо, хэн юу хэхэб гэhэн асуудал хэлсэгдээ.

Ойрын сагта агитаторнууд, политинформаторнуудай хүсөөр клуб, библиотекэ, тосхонуудай гудамжанууд плакат, лозунг, диаграмма, панноннуудаар гоёогдон шэмэглэгдэхэ, хаа хаанагүй лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ. Колхозой тосхонуудаар спортын талмайнууд эмхидхэгдэхэ, модод олоор таригдаха, хорёо хашаа, палисаднигууд шэнээр баригдаха юм.

Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудаар, hургуулинуудаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Клуб, библиотекэ, hургуулинуудта тусхай булангууд, Жүлтэрын музей соо тусхай таhаг бии болгогдохо, тэндэ hони hонин лекци, элидхэлнүүд, тусхай уншалганууд, теоретическэ конференцинүүд, үнинэй коммунистнуудтай, колхознигуудтай уулзалга болохо, киногой фестивальнууд, конц[...] үнгэргэгдэхөөр хараала[...]

Агууехэ багшын түрэ[...] жэлэй ойдо зорюулан [...] ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ[...] эгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, [...] нэй hууритай соёлой ш[...] шан, 320 хүүгэдэй hура[...] hургуули баригдаад, аш[...] орохоор бэлэн болоод[...] Жүлтэрэ тосхондо 120 [...] hураха hургуули баригда[...] нөө жэл ашаглалгада үг[...] рын жэлнүүдтэ гостин[...] хоол бариха хоёр дабх[...] байшан, hургуулиин 120 [...] дэй байха шэнэ байра, 3 [...] культбаза, 2 полевой ст[...] шадай байха хошоод квар[...] 15 гэр, хүүгэдэй шэнэ са[...] гэр болон бусад барилга [...] Хойто жэл колхозоймнай [...] фермэ, отара, гүүртэнүү[...] хын бүхы отделенинүүд [...] рын галтай болохо, ку[...] нуудта телефон оруулагда[...] бүхэн, малшадай байра бү[...] диотой болохо юм.

Үзэл сурталай хэрэгсэ[...] хүсэд бүрин хэрэглэх[...] асуудалаар «Буряад үнэ[...] тын хуудаhануудта хө[...] болоно. Манай колхозой [...] партийна организацинууд [...] рэгтэ haналаа табилсадаг, [...] даашье табилсаха.

Мүнөө манай бүхы а[...] нууд, политинформаторнууд [...] Ленинэй түрэhөөр 100 жэ[...] той дашарамдуулан колхо[...] дэхэ хүдэлмэри тухай арад[...] ойлгуулжа, хэлэжэ эхил[...] Тиихэдээ тэдэнэр хүнүүд[...] хүдэлмэри дээрэ, байдаг га[...] ошожо хөөрэлдэдэг байна.

Ц. СУБАН[...]
Зэдын аймагай «Ми[...] колхозой партко[...] секрета[...]

АНХАРХА АСУУДАЛЫНЬ—ШАНАР

Гол түлэб хүдөө тосхонуудта барилга эрхилдэг «Бурятцелинстрой» трестын барилгын организацинууд шэнэ гэр байра, культурно-ажаhуудалай, промышленна предприяти, малай байрануудые хаа хаанагүй олоор эрхилнэ. Барилгашад эдэ барилгануудые хараалагдаhан саг болзор соонь барижа дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргадаг. Олон организацинууд даабаряа hайнаар дүүргэжэ, шэнэ барилгануудые саг болзор соонь hайн шанартайгаар барижа дүүргэдэг.

Гэбэшье, барилгын горитой дутагдалнууд үшөө усадхагдаагүй байhaар. Шанар тухай яhала ехэ хөөрэлдөөнэй боложо байбашье, шэнэ барилгануудта нүүн орогшодhoo гомдол абтажа байhaар. Трестын зарим организаци, колоннонуудай барилгашадай шэнэ байрануудые муугаар баридаг тухай олон гомдол ородог юм. Мухар-Шэбэрэй 4-дэхи барилга-хабсаралгын управлени, Хоринн, Зэдын оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннонуудай коллективүүд барилгын шанар тушаа ёhотой анхарал хандуулнагүй. Тиимэhээ эдэ организацинуудай хүдэлмэридэ горитой дутагдал бии, тэдэнэй бариhан зарим шэнэ барилгануудай шанар муу байhaар. Барилгын шанар шалгаха комиссинууд эмхидхэгдэбэшье, мүртэй тэмсэл ябуулнагүй гэхээр.

«Бурятцелинстрой» трестын техническэ совет барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин шанар тухай асуудал haяхан зүбшэн хэлсэhэн байна. Барилгын организацинуудай хүдэлмэриин горитой энэ дутагдалай шалтагаан элирүүлэгдээ. Хүдэлмэришэдые дүй дүршэлтэй болгохо, тэдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалда биратай анхарал хандуулагданагүй.. Инженерно-техническэ олон хүдэлмэрилэгшэд техническэ талаараа муу бэлэдхэлтэй, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Тиимэhээ тэдэнэр ёhотой техническэ зүбшэл, заабари үгэжэ, хиналта хэжэ шаданагүй, техническэ эрилтэ hайн мэдэнэгүй. Барилгын шанар саг соогоо шалгажа, дутагдалынь элирүүлэгдэнэгүй. Мүн барилгын материалнуудай шанар муу байдаг. Эдэ шалтагаануудhaa болоод, барилганууд зарим ушарта муугаар баригдана.

589-дэхи Зэдын оньhожоруулагдамал нүүдэл колонню мүн иимэ дутагдалтай. Барилгын шанар hайжаруулха тухай хэлсэбэшье, тэрэнhээнь бага үрэ дүн гарадаг байгаа. Колоннын коллектив дутагдалай шалтагаануудые элирүүлжэ, зохихо хэмжээ абажа эхилбэ. Барилгашадай дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды ажал хэгдээ. Зургаан модошо дархашуул, арба нэгэн штукатур, арбан хоёр шэрдэгшэ зунай үедэ hуража гараа. Бригаданууд шэнээр бүридхэгдөө. Дүй дүршэлтэй барилгашад эдэ бригадануудта оролсожо, залуушуулай ажал хинан шалгана, хэрэгтэй туhаламжа хүргэнэ. Август hараhaa эхилэн недели бүхэндэ техническэ hуралсал үнгэргэгдэдэг болоо.

Колоннын барилгашадай хэhэн ажалай шанар шалгаха тусхай комисси хүдэлжэ эхилээ. Комиссиин гэшүүд hарадаа дүрбэ дахин барилгын талмайнуудта ошожо, хэгдэhэн ажалай шанар шалгадаг болоо. Ямар нэгэ дутагдалай, голодоhо гаргаха ушарай элирүүлэгдээ haa, администрациин зүгhөө зэмэ тохогдоно, голодоhо гаргаhан хүн материальна харюусалгада хабаадуулагдана.

173-дахи Улаан-Үдын оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашадай техническэ эрилтэ заримдаа дүүргэдэггүй байhаниинь элирүүлэгдээ. Гэрэй досоо талын ажал хэхэдэ ехэ дутагдал гарана. Иимэ ушар юунhээ тохёолдонооб гэхэдэ штукатурнууд, шэрдэгшэд бага дүй дүршэлтэй юм. Колоннын техническэ совет энэ дутагдал усадхаха хэмжээ абажа эхилээ. Шэнэ барилга эхилхын урда техническэ документаци шэнжэлэгдэнэ. Тиихэдээ прорабууд, мастернуудай бэлэдхэл, мэргэжэл, мүн проектын хэр зүб байhаниинь шалгагдана. hайнаар шалгагдаагүй проектээр барилга хэгдэхээ болинхой.

Трестын техническэ соведэй гэшүүд барилгын шанар тухай асуудал зүбшэн хэлсэхынгээ урда олонхи организацинуудай ажал шалгаhан, дутагдалнуудые элирүүлhэн байна. 590-дахи Каменскэ оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад ажалаа hайн шанартайгаар дүүргэдэг. Барилгын шанар hайжаруулхын тула бүхы коллективээрээ оролдодог юм. Колоннын главна инженер Ф. И. Лыпов хүдэлмэришэдэй дүй дүршэл тухай соведэй заседани дээрэ хөөрэжэ үгэбэ.

335-дахи оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннын главна инженер Ц. О. Орбодиев, 4-дэхи СМУ-гай главна инженерэй уялга дүүргэгшэ К. Ц. Дашиев, Хүдөө ажахын министерствын капитальна барилгын таhагай начальник М. И. Мурашев, трестын главна механик Н. М. Буланцев, главна технолог Ф. М. Моторин, трестын эрхилэгшын орлогшо А. В. Зубакин, главна инженер Н. Д. Крылов болон бусад заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа барилгын шанар hайжаруулха эрилтые зүбшөөhэн, энэ дутагдалай шалтагаануудые элирүүлhэн байна.

Барилгын талмайнуудтахи ажал гуримшуулха, барилгые hайн шанартайгаар бүтээхэ арга боломжонууд тодорхойлогдоо. Техническэ совет зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа тусхай шиидхэбэри баталан абаба.

Барилга эрхилхэhээ урид бүхы талын бэлэдхэл хэхэ, инженернэ ёhoop шэнэ барилга хэхэ, бүхы асуудал шиидхэхэ гээшэ гол зорилго болоно гэжэ онсо тэмдэглэгдээ. Иимэ зорилго шиидхэхын тула юу хэхэ, ямар хэмжээ абаха тухайнь соведэй баталан абаhан шиидхэбэри тодорхойлhон байна. Проектно-сметнэ документаци шэнжэлхэ, шалгаха тухай заагдаа. Барилгые саг болзор соонь, hайн шанартайгаар дүүргэхын тула геодезическэ хүдэлмэри эртээнhээ хэжэ дүүргэхэ, тусхай график зохёохо, барилгын талмайнуудые электрын элшэ хүсөөр, уhaaр хангаха гэхэ мэтын асуудал саг соонь шиидхэхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдаа. Барилгашадай бригадануудые зүбөөр эмхидхэхэ, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдые хубаарилан табиха, технологическа журам наринаар сахиха тухай онсолон тэмдэглэгдээ.

Шэнэ барилгануудые эхинhээнь эсэстэнь хүрэтэр ходо хинан шалгаха тусхай комиссинуудые организаци бүхэндэ эмхидхэхэ гэжэ заагдаа. Эдэ комиссинуудай элирүүлhэн дутагдал дары хаража, зохихо хэмжээн абтаха юм. Мүн саашадаа комиссинуудай дүй дүршэл согсологдохо, халан абалсаха болоо.

А. ШИРОКОВ.

Улаан-Үдын «Одон» ательегэй хүдэлмэрилэгшэд ажалш[...] hуудалай эрилтэ хангаха талаар ехэ оролдолго гаргадаг. [...] оёдолшо, коммунис ажалай ударник Ольга Трофимовна Ме[...] эндэ хори гаран жэл хүдэлмэрилнэ, үдэрэйнгөө даабари 12[...] процент дүүргэнэ. Нүхэр Медведевагай оёhон хубсаhые [...] ехэ haйшаадаг, шанартай гэдэг. Зураг дээрэ: О. Т. [...] ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ [...]

АРАДАЙ АЖАХЫДА hАЙН ШАНАРТ[...] МОДО ЕХЭЭР ҮГЭЕ

МҮРЫСЭЖЭ ХҮДЭЛХЭ[...] УРМАТАЙ

Шанталыг голой эрьедэ манай Баргажанай леспромхозой доодо склад оршодог юм. Эндэ хэдэн арбаад хүбүүд, басагад ажаллажа, ута зангаарнь шэрэгдэhэн модо тусхай хэмжүүрээр тайража уhанда оруулаад, модо урадхуулагшадта тушаадаг гээшэ.

Энэшье зүб. hүүлшын үедэ манай леспромхозой дээдэ складай хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе ажалай баатаршалгаар угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, үдэр бүриингөө даабари 130—135 процент дүүргэнэ.

Дээдэ складай хүдэлмэришэдhөө жэшээ абажа хүдэлhэн манайхид яhалал оролдоно даа. Жолоошоднай хоёр халаан соо хүдэлжэ, үдэр бүри 700—800 кубометр модо доодо складта шэрэнэ. Теэд иимэ ехэ модо тайража уhанда табиха тээшэмнай тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа.

Бүхэли үдэртөө «Дружба» хюрөөгэй, модо шэрэhэн тракторай абяан Шанталыг голой эрьедэ таhалдадаггүй. Найма hарын хугасаа соо доодо складай хүдэлмэришэд 132.000 кубометр модо тайража уhанда табиха түсэбөө 138 814 хүргэжэ, амжалта түйлаhан юм.

Манай доодо складта автомашинаhaa модо буулгадаг шэнэ «П-19» кран хэрэглэгдэдэг боложо, хүндэ ажал хүнгэдхэhэн байна. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ 5 процент дээшэлжэ, хүдэлмэришэн бүхэн халаан соогоо 16[...] модо тайраха нормоёо 19[...] бометртэ хүргэнэ.

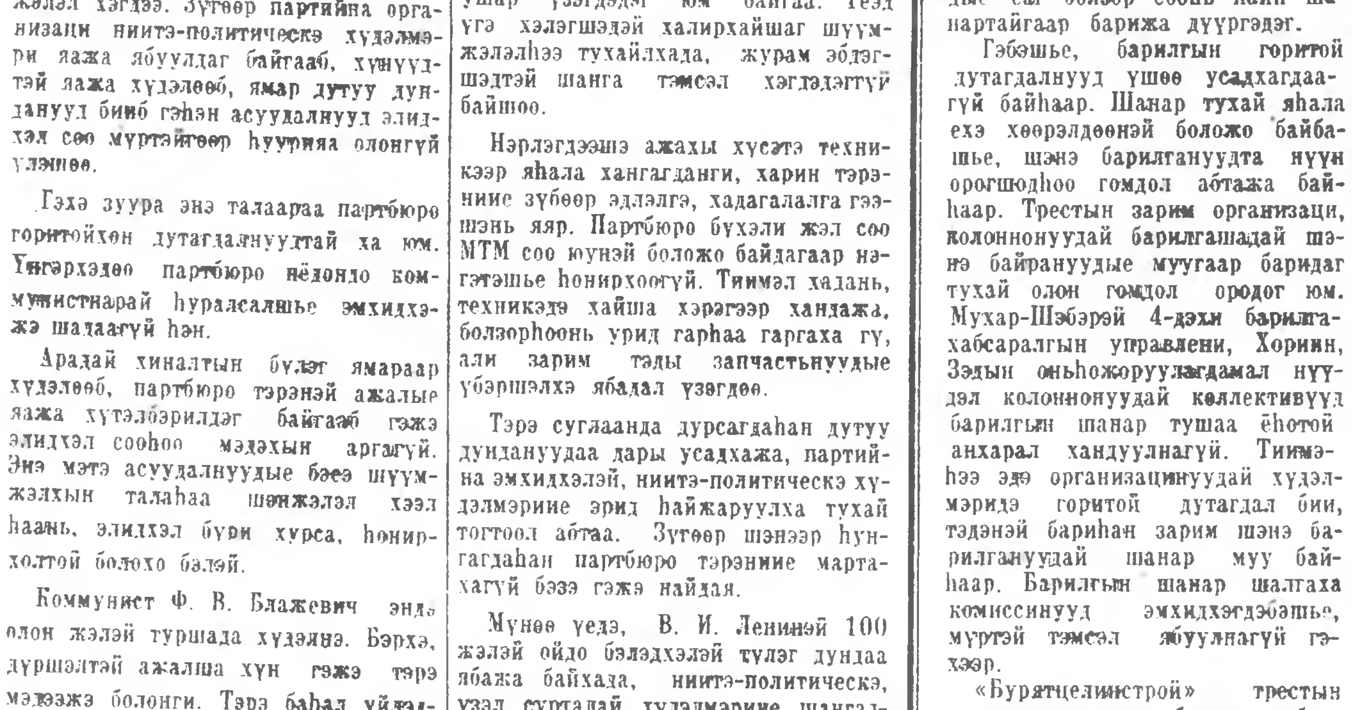
Баргажанай леспро[...] бан табан жэл шахуу [...] мэргэжэлтэй болоhон [...] шэн Александр Колмак[...] бэрилдэг бага комплек[...] дынхид үдэр бүриингөө [...] урагшатайгаар дүүргэ[...] складай хүдэлмэришэд[...] haa шалгаран гарана. [...] да 12 хүнhөө бүрид[...] Александр Колмаковой [...] хид ажалаа зүбөөр э[...] оньhон техникэ бүтээс[...] гээр ашаглаhанай аша[...] соогоо 230—235 кубо[...] хюрөөдэнэ.

Хайшан гэжэ иимэ [...] жалта түйлана гээшэбта [...] дэнэй hурахада:

— Эбтэй эетэйгээр [...] hайхан юун байхаб. «Н[...] най түлөө, булта нэгэн[...] гэhэн уряа доро хү[...] гэжэ дулааханаар [...] Александр Колмаков хөө[...]

Мүнөө В. И. Ленинэй 1[...] лэй ойе ажалай баатар[...] угтаха зорилго хүдэлмэр[...] хэн урдаа табинхай. Ма[...] гажанай леспромхозой д[...] дай хүдэлмэришэд мүн [...] жэлэйнгээ даабари бол[...] урид дүүргэжэ, энэ ехэ[...] рые нэрэтэй солотойгоор [...] түлөө эршэ зоригтойгоо[...] жа байна.

Ц. ХУРГАН[...]
Баргажанай леспром[...] доодо складай хүдэлмэр[...]

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин 6040-дэхи тепловозой коллективтэ үнгэрhэн жэл Октябриин 50 жэлэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон байгаа. Мүнөө жэл энэ коллектив В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө мүрысөөндэ отделени соогоо түрүүлэн оролсоhон юм. Тэдэнэр эбаhан социалис уялганууд амжалтатай дүүргэнэ. Зураг дээрэ: түрүү экипажай ахалагша машинист Ю. В. Астраханцев.

Ю. КОРКИНОП фото.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

160 гаран агитатор, 50 политинформатор эдэ үдэрнүүдтэ Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай механизаторнууд болон таряашадай дунда «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолоор hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Торийн, Борьёогой совхозуудаар, мүн бусадшье ажахынуудаар энэ тогтоолоор агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө.

Аймагай хүдөөгэй библиотекэнүүдээр В. И. Лениндэ зорюулагдаhан номой выставкэнүүд эмхидхэгдээ, фотомонтажууд бэлдэгдэнэ.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭhЭЭР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЛОНДОНhОО ЕРЭhЭН БЭШЭГ

Ивановск станцидахи Ленинэй музейн экспонадууд

...эмэглэгдэhэн панно ба ...ууд, совет уран зураашаанууд...уудай репродукцинууд, ...иин вождиин ябаhан, бай...нуудые харуулhан кар...үүдэ, эндэ байhан хамаг ...иие hануулна. Куба...новск гэжэ станциин хо...үргуулиин hурагшадай, ...й омогорхол болоhон ...класс иимэрхүүгээр ха-

...кэ уншалганууд, пионер...борнууд, комсомолшуудай ...ууд эндэ хоёо боложо бай...уураараа ажалладаг эк...ууд экспонат бүхэн ту...омоор хөөрэдэг. Ленин...енинскэ музейн хүдэлмэ...hургуулиин шабинарта ...нэй ажабайдалтай, ажал ...холбоотой зурагуудай ...нуудые эльгээгээ. В. И. ...фото-зурагуудые Шу...сконой музей эльгээгээ. ...нэй Прагада байха үедэ ...hан фотоочеркнуудые ...музей эльгээhэн байна.

...hоо ехэ hонин материал...Варшавын, мүн П...сконой Ленинскэ музей...научна хүдэлмэрилэгшэд ...ериалнуудые бэлэглээ. ...үүд, посылканууд поч...эл, ерэжэл байhаар.

...ир Ильичые мэдэхэ, тэ...уулзаhан хүнүүдтэй, ре...ветерануудтай үхибүүд ...мэнэ. Эдэ бэшэгүүдтэ зорюулагдаhан tahar музей дотор эмхидхэгдэнхэй. 1906 онhоо партиин гэшүүн свердловчанка А. Н. Бычковагай, Ленинэй Поронинодо байха үедэнь партиин ЦК-тай холбоо залгадаг байhан, 1910 оной коммунист А. Н. Никифоровагай, 1914 онhоо коммунист С. С. Кругловой, Ленинэй партиин бусад ветерануудай Ильич тухай дурдалга бэшэгүүдые тон хайхарамжатайгаар эндэ хадагалжа байдаг.

Баhа нэгэ бэшэг ехэ анхарал татана. Лондонhоо ерэhэн бэшэг. Тэрэниие английска коммунистка Зельда Коган Коутс бэшээ. Англиин социал-демократическа гэшүүн тулада РСДРП-гэй V съездэ уригдаhан Зельда Коган Коутс 1907 оной майда В. И. Ленинтэй, Н. К. Крупскаятай уулзаhан байдаг. Тэрэ иигэжэ бэшэнэ:

«Съездын заседанинуудай забhарлалгын үедэ зарим делегадуудтай хөөрэлдэжэ hууходаа, би иигэжэ хэлэбэб: энэтнай ямар hонин съезд гээшэб. Нүхэд социалистнуудай суглаан гэмээр бэшэл. Англиин парламентда консерваторнууд, либералнуудай хэлсэдэгhээ hураггүй шанга үгэ хүүрнүүдые хэрэглэжэ байгаад, абьяастайгаар, ехэ шангаар арсалданалта.

Эдэ үгэнүүдые хэлэhэнэйнгээ удаа ехэ шангаар энеэхые дуулабаб. Эрьелдэн гэхэдээ, хүхюугээр энеэжэ байhан Ленинии харажархибаб. Ленин тиихэдэ иигэжэ хэлээ бэлэй:

«Нүхэр, та тон зүб хэлэнэт. Танай английска парламентда консерваторнууд болон либералнуудай арсалдадагhаа бүри шангаар, халуунаар өөhэд хоорондоо тулалдадагбди. Юун дээрэhээ тиигэнэбибди, мэдэнэ гүт? Юундэб гэхэдэ консерваторнууд либералнууд хоёрой хоорондо ямар нэгэн горитой илгаа үгы юм. Эдэ хоёр парти капиталис ангиин, капиталис гүрэнэй ашаг туhые сахин хамгаалдаг. Тэдэнэр асуудалнуудаа намдуугаар зүбшэхэ арга боломжотой. Яахадааб гэхэдэ, али партинь засагаа барихаб гэhэн гү, али арад зоной али нэгэн бүлэгэй байдал хүнгэдхэхын тула нэгэ заахан реформо хэхэ тухай асуудал лэ зүбшэхэ зуураа, тэдэнэр арсалдадаг. Харин бидэнэр, социалистнууд, мүнөө үеын амин шухала удха шанартай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэбди. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй амжалта, манай арадай ба бүхы хүн түрэлтэнэй жаргал туйлахын түлөө тэмсэл ямар аргаар, эгээн hайнаар эмхидхэхэб гэhэн асуудал хэлсэжэ байхадаа, бидэнэй hанамжаар, манай хүдэлөөе усадхамаар, hүнөөмөөр ябуулга ба политика дурадхахадань, яагаад өөhэдөө налгай номхон байха гээшэбибди».

Н. К. Крупскаятай танилсаhан тухайдаа Зельда Коутс дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. «Таанар, үхибүүд, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн дотор түрэhэн хадаа үнэхөөрөө ехэ жаргалтайт даа» гэhэн үгэнүүдээр Коутс бэшэгээ түгэсхэнэ.

Краснодарай дүрбэдэхи дунда hургуулиин багша Ольга Максимовна Куриловагай танилсуулhан нэгэ hонин бэшэг баhа hанаандам ороодхино.

Наhажаал болоhон англичан эмэгтэй Паркерhaa Лондон хотын тамгатай бэшэг тэрээндэ ерээ юм. Паркер бүлэг туристнартай суг нёдондо жэл Советскэ Союз ерээд, олон городуудаар ябажа, совет хүнүүдэй ямараар ажаhуудаг, амардаг байhантай танилсаа. Ольга Максимовнагай хүмүүжүүлэгшээр хүдэлдэг «Солнечнэ луч» гэжэ Адлерай пионерлагерьта Паркер ерэhэн байна. Совет ороноор соогуур аяншалhан тухайдаа наhажаал англичанка ехэ омогорхолтойгоор хөөрөө. Совет ороной үхибүүдэй байдалаар hонирхоо. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулhан Ленинскэ музей багшалдаг hургуулидам нээгдэхэнь гэжэ Курилова Паркерта хөөрэhэн байгаа.

«Уласхоорондын» гэhэн тамгатай хатуухан пакет энэ уулзалгын удаа үнишье болонгүй Ольга Максимовнагай класстань асараа hэн. Тэрэ пакедээ задалхадань, англи хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн, «Ленин хүдэлмэришэн ангиин политика тухай» гэhэн ном байба. Таби шахуу жэлэй саана хэблэгдэhэн энэ ном удаан байhанhaa шарлашанхай, хэдэн зуун хүнэй уншаhанhaa хуудаhануудынь элэшэнхэй юм. Хахарhан, hандарhан хуудаhануудынь наринаар няггданхай. Лондонhоо Краснодар хүрэтэр аяншалжа ерэhэн энэ багашаг том мүнөө hургуулиин Ленинскэ музей дотор хүндэтэйгөөр хадагалагдана.

Иимэ музейнүүд, Ленинскэ класснууд Кубаниин олон hургуулида эмхидхэгдээ. Октябриин революциин вождь тухай hануулдаг бүхы юумые эдир ленинецүүд гамтайгаар хадагална, Ильичэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай хөөрэhэн бүхы юумэнүүдые бага багаханаар суглуулна.

Юрий ПОНОМАРЕНКО.
(АПН).

ЖУРНАЛИСТЫН ЛЕНИНИАНА ЭМХИДХЭЕ

СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин пленум

СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин III пленум октябриин 1-дэ Москвада болоо. «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол, СССР-эй Журналистнуудай холбооной зорилгонууд» гэhэн холбооной правлениин түрүүлэгшэ, «Правда» газетын ахамад редактор М. В. Зимянинай элидхэлые пленумдэ хабаадагшад шагнаба.

В. И. Ленинэй агууехэ хэрэг, тэрэнэй hургаалай мүнхэ хүсэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тодоор харуулагданхай гээд элидхэлшэ хэлээ. Совет журналистнууд социалис сурталые партийна шэн абьяастайгаар, политическэ хурса удхатайгаар харуулан, шадамар бэрхээр тайлбарилан бэшэжэ, буржуазна үзэл сурталай хорото удхые элирхэйлэн харуулха зэргэтэй. Хүн түрэлтэнэй ажал ябуулгын бүхы hалбаринуудта ленинизмын илан мандажа байhые хэблэл, радио, телевиденеэр дамжуулан харуулха ёhотойбди.

Журналистнуудай лениниана эмхидхэгдэжэ эхилээ. Москвагай журналистнуудай эмхи энэ ойдо бэлдэхэ тодорхой түсэб табяа. Ленинэй публицис зохёолнууд, партийна хэблэлэй ленинскэ гурим ёhон тушаа шэнжэлхы, теоретическэ конференци үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Гэхэтэй хамта «Ленин Москвада», «Ленинскэ болбосоролой публицистнүүд» гэhэн номууд, Лениндэ зорюулагдаhан зурагууд болон фото-зурагуудай альбомууд хэблэгдэхэ юм.

Азербайджанай, Армениин, Грузиин журналистнуудай творческо уулзалгань «Арадай ленинскэ хани барисаае Закавказиин хэблэлдэ толилолго» гэhэн темэдэ зорюулагдаhан байна.

Молдавиин, Казахстанай, Таджикистанай, Волгоградска областиин, Красноярска болон бусад хизаарнуудай журналистнуудай эмхинүүд Ленин тухай, тэрэнэй захяа заабаринуудай бэелэл тухай эрхим очерк, публицис статьянуудые бэшэхэ конкурс соносхоо. «Ленинэй захяа заабаряар», «Арад зон—түүхые зохёон байгуулагша», «Ленин бидэнтэй» гэхэ мэтэ фотовыставкэнүүд хаа хаанагүй эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Ленинградай хэблэлэй хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые халан абамаар гэжэ М. В. Зимянин тэмдэглэбэ. «4001-дэхи номерой поезд» гэhэн ном соонь тон hонирхолтой материалнууд оруулагдаа. 1918 оной март hарада В. И. Ленинэй, Советскэ правительствын гэшүүдэй Петроградhaa Москва ерэhэн зам дээрэхи хото городуудай, хүдөө тосхонуудай мүнөөнэйнь байдал тухай тэдэ материалнууд хөөрэнэ.

Туркмениин журналистнууд Каракумые хүндэлэн дабшаха нэгэ hарын аяншалга эмхидхээ. Тэдэнэр урдань Россин гээгдэнги заха хизаар байhан энэ нютагай экономикын, соёл культурын хүгжэлтэ тухай баян материал суглуулаад, «Ленин ба Каракум» гэhэн ном хэблэн гаргажа байна.

Эдэмнай ехэ хүдэлмэриин эхин болоно гэжэ элидхэлшэ зааба. Урдамнай үшөө ехэ хэрэг угтана. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн удха шанар тайлбарилха тодорхой түсэбүүдые газетэнүүдэй редакцинууд, радиогой, телевидениин, информациин зургаанууд табижа байнхай. Иимэ түсэбүүд партийна эдэбхитэдэй, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй, уншагшадай хабаадалгатайгаар зохёогдоно.

Элидхэлэй дүүрэмсээр үгэ хэлэлгэн эхилээ. «Ленинградская правда» газетын редактор М. С. Куртынин, «Коммунист Украины» гэжэ журналай ахамад редактор Я. Е. Пашко, «Ульяновская правда» газетын ахамад редактор К. П. Гайдашенко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Н. А. Михайлов, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директорэй орлогшо А. А. Соловьев, Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хэблэлэй хэрэг эрхилхэ Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ З. И. Есенбаев, Москвагай Журналистнуудай эмхиин правлениин секретарь В. В. Бонч-Бруевич, Журналистнуудай түбэй байшангай директор И. И. Золин ба бусад хүдэлмэриингөө түсэбүүд тухай хөөрөө.

Пленумдэ хабаадагшад В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн бэлэдхэл тухай тодорхой зорилгонуудые хараалhан тогтоол баталан абаба.

Энэ пленумдэ хабаадагшад Вьетнамай Демократическа Республикын Журналистнуудай ассоциацида телеграмма эльгээгээ. Американ империалистнуудай харата добтолгодо эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа вьетнам арадтай нэгэ hаналтай байhан тухайдаа тус телеграмма соогоо элирхэйлэн мэдүүлбэ.

(ТАСС-ай корр).

...ЛОО-
...ШОД
...РТАЙ

Таряа хуряалга, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ дээрэ хабаадалсажа ябаhан хотын предприятинуудай жолоошодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Республикын ажахынуудта туhаламжа үзүүлжэ ябаhан автоколоннонуудай дундаhаа ашаа шэрэдэг Улаан-Үдын автотранспортна хоёрдохи предприятиин коллектив эрхим амжалта туйлаба. Тус предприятиин жолоошод сентябрь hарын хоёрдохи арбан хоногто эрхим hайнаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даабарие 190 процент дүүргэдэг байhан. Бусад автоколоннонуудай жолоошод сооhоо эдэнэр шалгаржа, республикын Министрнүүдэй Соведэй, профессиональна Союзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан туг нэгэ мянган түхэриг мүнгэн шангтайгаар абаха болобо.

— Таряа хуряалгын үедэ манай предприятиhaa гурбан автоколонно эмхидхэгдэжэ, Сэлэнгын, Зэдын аймагуудта эльгээгдэhэн байгаа. Эдэнэр сооhоо Зэдын «Мир», Ленинэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта ажаллаhан автоколонно hайн амжалта туйлаба. Жолоошод Скворцов, Тюменцев, Пискунов, Новиков, Меркушев, Алексеев, Пендриченко гэгшэд комбайнhaa таряа зөөхэдөө үдэр, hүни илгаагүй ажаллажа гараhан байгаа. Эдэнэрэйл ашаар социалис мүрысөөндэ эрхимлэбэ гээшэбди,—гэжэ автотранспортна хоёрдохи предприятиин директор А. Н. Зонтаг манай корреспондентдэ хэлээ.

Таряа хуряалга дээрэ унаhан малгайгаа абаха забдагүйгөөр ажаллажа гараhан тус предприятиин жолоошод энэ Улаан тугаа бүри бүхөөр барижа ябаха зорилго урдаа табижа, хамhалсахаар ошоhон колхозуудайнгаа таряа хуряалгаа дүүргэхэдэнь өөhэдынгөө хубитые оруулалсаха байhанаа урма баяртайгаар мэдүүлнэ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Ленин Москвада

...ВА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-...дэхи Марксизм-ленинизм...ститудай филиал КПСС-эй ...ай Партиин түүхын инсти... Москвагай hонин карта ... Городой бүхы шахуу ...ааp тараагдаhан табан ...та одод, Кремлиин, Улаан ...н, «Националь» гостини... Ехэ театрай, Союзуудай ...гай, бусад ниитын, бай...нүүдэй дүрэ зурагууд тэ...дээрэ зураатай. Эдэнь совет ...эй зүрхэндэ дүтэ Ле... газарнууд болоно.

...иин ажаhууhан, ажалла...нэй, ниитын 150 шахуу ..., предприяти ниислэлдэ, ...ско областьдо бии юм.

...И. Ленинэй зохёолнуудай ...ой хэблэгдэн гараhанhaa ...институдай хүдэлмэрилэг... оролдон бэдэрhэнэй ашаар Владимир Ильичэй ажабайдал, ажал ябуулгатай холбоотой шэнэ адресууд, баримтанууд олдоо. Вождиин түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан институдай бэлдэжэ байгаа ном дотор тэдээн тухай хэлэгдэхэ.

Институдай архивта КПСС-эй ниислэлэй эмхинүүдэй хүдэлмэридэ хабаатай хоёр миллион шахуу документ хадагалагдажа байдаг. Тэдэнэй дунда вождиин гар бэшэгүүдэй фотокопинууд, литературна болон дурдалгын материалнууд. Эдэнь Владимир Ильичэй Москвагай партийна эмхитэй тон нягта холбоотой байhые, пролетарска ехэ түбэй удха шанарые үндэрөөр сэгнэдэг байhыень гэршэлнэ.

«Петербург Москвагүйгөөр—хүнэй үрөөhэн гар мэтэ» гэжэ ушар ёhо мэдэхэ хүдэлмэришэн бүхэн мэдэхэ байха гээд Владимир Ильич бүри 1912 ондо бэшэhэн байна.

Институдай хүдэлмэрилэгшэд эдэ документнүүдые тон наринаар шэнжэлжэ, «КПСС-эй Москвадахи эмхиин түүхын очеркнууд» гэhэн томо зохёол хэблэн гаргаа. Вождиин түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулhан «Ленин ба Москвагай партийна эмхи» гэhэн ном бэлдэгдэжэ байна.

Ленинэй hаруул hайхан хүсэл бодолнуудай бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байhан тухай «Вождиин заабаряар» гэhэн ном хэблэгдэжэ байна. Тэрэнэй авторнууд—партийна, совет, ажахын хүдэлмэрилэгшэд, уран зохёолшод, үйлэдбэриин түрүүшүүл.

«Манай Ильич» гэhэн согсолбори мүнөө жэлдэ гараха. Ленинтэй уулзаhан, тэрэниие шагнаhан Москвагай, Москва шадар ажаhуудаг ажалшадай дурдалга согсолбори дотор оруулагданхай.

...ьда ...рксэй ургаса хуряалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Соёл культурын ба ажаhуудалай ...хангалгын хүдэлмэрилэгшэд, таряашадые хангахын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Хэдэн ар...бригада, нүүдэл библиотечкэнүүд, автолавканууд полевой стан болон бригадануудта гаран-...

...РАГ ДЭЭРЭ: Красноармейскэ районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой библиотекарь Нина ...а (баруун гарта) Виктор Кривошлыковай (баруун тээhээ хоёрдохинь) звенодо шэнэ газетэ, ...уудые асараад байна.

ТАСС-ай фото.

«ХАНИ БАРИСААНАЙ» СТАРТ

ЛЬВОВ. Львов—Жешув (Польшын Арадай Республика) гэhэн маршрудаар «Хани барисаан» гэhэн уласхоорондын олон үдэрэй велосипедээр урилдаан сентябриин 28-да эндэhээ эхилбэ. Энэнь Агууехэ Октябриин 51 жэлэй, ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойдо, Польшын нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин табадахи съезд болон Польшын арадай армиин 25 жэлэй ойдо зорюулагданхай.

Львовой болон Польшын зуу шахуу велосипедээр урилдаашад 8 шатаhaa бүридэhэн 1015 километр зайе гаталха юм. Жешув хотодо октябриин 6-най үдэр энэ урилдаан дүүрэхэ.

Урилдаанай шатануудай дүүрэхэдэ хото городуудта аха дүү хоёр арадуудай хани барисаанда зорюулагдаhан митингнүүд ба үдэшнүүд үнгэргэгдэхэ.

4 МИЛЛИОН ТОМТОЙ БИБЛИОТЕКЭ

ХАРЬКОВ. В. Г. Короленкын нэрэмжэтэ Харьковска гүрэнэй библиотекын ном хадагалха шэнэ байра барилгын түсэб баталагдаа. Эндэ 4 миллион том номууд багтахаар хараалагдана. Энэ шэнэ байрань хуушан корпустой нэгэдэжэ, архитектурна нэгэ ансамбль болохо юм.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИЛЫН ЦААНАhАА

ДРВ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Куангбинь провинцидахи хэдэн районуудые болон демилитаризованно зоные американ «Нью-Джерси» гэжэ сэрэгэй кораблиин буудаhан тушаа мэдүүлгые ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министерство толилоо. Американ империализмын хэhэн энэ ябуулга, ДРВ-дэ эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулга гаргалга, Вьетнамай Демократическа Республикын бүрин эрхые бүдүүлигээр эбдэhэн ябадал болоно гээд ВИА агентствын дамжуулhан мэдүүлгэ соо заагдана.

НЯГТА ЖАГСААЛТАЙГААР

БЕРЛИН. (ТАСС). Социализм ба эб найрамдалай түлөө ГДР-эй ажалшадай тэмсэхэ үүргэнүүд болон зорилгонууд тухай мэдүүлгые Германиин демократическа фронтдо оролдог ХДС, НДН, ЛДП, ДКП гэжэ демократическа партинуудай хүтэлбэрилэгшэд ГДР-эй 19-дэхи ойтой дашарамдуулан мэдүүлээ.

Манай республикын саашадаа али бүхы талааpaa хүгжэхын, манай социалис конституциие бэелүүлхын тулада христианска демокрадууд бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гээд ХДС-эй түрүүлэгшэ Г. Геттинг хэлээ. Манай социалис гүрэндэ золтой хубитай, агууехэ хэрэг бүтээлгэдэ хүдэлмэришэн ангиин партиин хүтэлбэреэр бидэнэр ехэ туhа нэмэри оруулнабди гэжэ ойлгонобди.

Либерально-демократическа партиин түрүүлэгшэ М. Герлах үгэ хэлэхэдээ, Германиин эб найрамдалда дуратай гүрэнэй тогтоhон ойе шэнэ ажал хэрэгүүдээр угтахые өөhэдынгөө бүхы гэшүүдые уряалаа.

«Бидэнэр национальна демокрадууд ГДР-эй немец газар дээрэхи түрүүшын эб найрамдалда дуратай гүрэниие байгуулгын 19-дэхи жэлэй ойе социалис эхэ ороноо хүгжөөхэ уряатайгаар тэмдэглэжэ байнабди гээд Национально-демократическа партиин түрүүлэгшэ Л. Больц тэмдэглээ. Советскэ Союзтай бусад социалис оронуудтай ГДР-эй хани барисаатай байгуулга ехэ удха шанартай гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Таряашадай демократическа партиин түрүүлэгшэ Э. Гольденбаум иигэжэ хэлээ: ГДР-эй городууд болон тосхонуудай ажалшад хүдэлмэришэн ангиин үнэн сэхэ ударидагша болоhон СЕПГ-гэй хүтэлбэреэр социалис общество амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Социалис ёhоной засаг түрэ байгуулхын тулада бүхы хүсөөрөө туhалха байhанаа парти элирхэйлэн мэдүүлhэн байна.

Ю. ЦИРАНКЕВИЧЭЙ ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). Варшавын районуудай нэгэндэ болоhон партийна конференци дээрэ ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Ю. Циранкевич үгэ хэлээ. ПАП агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор уласхоорондын оршон байдалай, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол асуудалнуудта тэрэ тогтожо хэлээ.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ манай хэдэг партийна хүдэлмэриин хабаадалгаhaa зүб тобшолол хэхэ хэрэгтэй гээд Ю. Циранкевич онсолон тэмдэглээ. Уласхоорондын оршон байдалhaa уламжалан манай орон дотор тохёолдоhон эрхэ байдалhaa зүб тобшололнуудые хэжэ болохо байна. Чехословакида болоhон ушарнууд зүб тобшолол хэлгэдэнь Польшын хүдэлмэришэн ангиин политическэ дүй дүршэл туhалаа.

Манай орондо болоhон мартовска ушарнуудые сэгнэлгэ Чехословакидахи ушарнуудтай холбоотой байгаа гээд Ю. Циранкевич мэдүүлээ.

Социализмда эсэргүү али бүхы хүсэнүүдтэй шанга тэмсэл хэхэ шухала байhан тухай Ю. Циранкевич тэмдэглээ. Тиихэтэй хамта худал хуурмаг хардалгануудаар худхуулагдаhан хүнүүдтэ манай хараа бодолые зүбөөр тайлбарилан ойлгуулха, социализм ба поляк арадай аша туhада эсэргүү ябуулганууд эсэргүү тэмсэл хэхэ шухала гээд Ю. Циранкевич заагаа.

ООН-ой Генеральна Ассамблей

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн октябриин 3-най үглөөнэй заседани дээрэ политическэ асуудалнуудаар юрэнхы үгэ хэлэгдээ. Гаитиин, Советскэ Союзай, Ямайкын, Индонезиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэ гэжэ сессиин даб дээрэхи зүбшэхэ зүйлдэ оруулагданхай байгаа. Үдэшын заседани дээрэ Гаитиин, Урда-Африкын республикын түлөөлэгшэд үгэ хэлэхээр хараалагдана.

Үршөөхэ тухай зууршалга арсагдаа

ДЖАКАРТА. (ТАСС). 1965 оной сентябриин 30-най үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадалсаа гэжэ саазалан алуулхаар, бүхы наhан соогоо түрмэдэ hуугдахаар шиидхэгдэhэн 9 хүниие үршөөхэ тухай мэдүүлгые Индонезиин президент Сухарто буруушаагаа гээд эндэ хуулитаар соносхогдоо. Сентябриин 30-да болоhон ушар компартиин болон бусад түрүү үзэл баримталдаг организацинуудай гэшүүдые олоор алаха хюдаха, хааха шалтаг боложо үгэhэн байна бшуу. Сүүдлүүлэгшэдэй дунда элитэ коммунистнууд, КПИ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, Ньо болон Судисман гэгшэд бии.

Гэмтэд депутадуудай тушаалда дэбжүүлэгдэнэ

БЕРЛИН (ТАСС). Дибурга (Гессен гэжэ газар нютаг) нютагай органой депутадуудта кандидадаар шэнэ түхэлэй национал-демократическа партиhaa урдын хоёр гэмтэд дэбжүүлэгдээ. hунгалта октябриин 20-до болохо юм.

АДН агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор тэдэнэй нэгэн Хорст Рихард Линдмайер 14 дахин сүүдтэ ороhон байна бшуу. hүүлшынхидэй 1966 оной июниин 15-да хулгай ба мэхэ гохо хэhэнэйнгээ түлөө сүүдлүүлхэдээ, хоёр жэлээр түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэhэн байгаа. Түрмэдэ сүлөө hууриин үгы байhан дээрэhээ мүнөө хүрэтэр тэрэ хэhээлтээ гаража үрдеэгүй байха юм. Линдмайер гражданска эрхээ хаhагдаhан байгаа.

Хүсөөрөө ээлhэнэй түлөө хоёр жэлдэ түрмэдэ хаагдахаар нүгөөдэ гэмтэниинь шиидхэгдэhэн байгаа бшуу. Энэ хадаа НДП-гэй зүгhөө өөрынгөө кандидатурые дэбжүүлхэдэнь haaд хэхэгүй байна бшуу.

Экваториальна Гвинейн түрүүшын президент

ЯУНДЕ. (ТАСС). Экваториальна Гвинейн түрүүшын президентээр Масиас Игуэма томилогдоо гээд үсэгэлдэр соносхогдоо. Тэрэ дуугаа үгэлгын хоёрдохи турта ерэhэн болобошье 68.310 дуу тэрэ абаа. Арсажа 40254 хүн дуугаа үгөө.

Ороной түүхэдэхи түрүүшын правительство байгуулха тухай хэлсээ хэжэ байhан тухайгаа шэнэ президент мүнөө мэдээсээ.

Перудэ сэрэгэй урбалта болобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Перудэ сэрэгэй урбалта болоо. Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор октябриин 3-най үглөөгүүр эртэ Перугэй армиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд президентын ордониие эзэлээ. Тэрэнэй hүүлээр удангүй президент харуул доро хайшаашье эльгээгдээ.

Табан жэлэй турша соо захирhанай hүүлээр шэнэ правительственна комитедэй байгуулагдаhaap 12 часай үнгэрөөд байхада иимэ ушар тохёолдоо.

hунгагшад буруушаалта хэнэ

АФИНА. (ТАСС). Грециин сэрэгэй бүлэгэй зохёоhон шэнэ конституциин сентябриин 29-дэ зүбшэлдэ табигдахада, тэрээндэ хабаадалсахаа 1.467. 304 хүн гү, али hунгагшадай 22,51 процентнь арсаhан байна. 391.923 хүн гү, али hунгагшадай 7,76 процентнь hунгалтада хабаадалсахаhaa арсаа. Грециин дотоодын хэрэгүүдэй министрэй hунгалта тухай соносхоhон мэдээнүүд соо хэлэгдэнэ. Тиимэ болохолоороо, ороной наhа гүйсэhэн зоной гурбанайнь нэгэ хуби шэнэ конституциие буруушаажа дуугаа үгэhэн болоно бшуу.

Ээрхэг түримхэй ябуулга үргэдхэнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамай асуудал «амгалан ёhоор шиидхэхые эрмэлзэнэбди» гэжэ балар буруугаар мэдүүлгэнүүдые хэхэдээ, Америкын политическэ ажал ябуулагшад Зүүн-Урда Азида сэрэгэй ябуулгануудые шангадхаха эрмэлзэлгэ гаргана.

«Нью-Йорк дейли ньюс» гэжэ газетын Сайгондохи корреспондент Джозеф Фридэй мэдээсэhэнэй ёhоор американ «В-52» гэжэ бомбардировщигууд Урда Вьетнам шадарай Лаосой районуудые бомбодожо эхилээ. Американ командовани эдэ шэнэ ээрхэг түримхэй ябуулгаяа хамгаалалгын хэмжээнүүд гэжэ тоолохоо оролдолго гаргана.

Перугэй шэнэ правительство

ЛОНДОН. (ТАСС). Освальдо Эрсельесэй hаяхан тушаалhaa бууhан правительствын орондо Перугэй шэнэ правительство байгуулагдаа. Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалые даалсаха, премьер-министр Мигель Мухика Гальо шэнэ правительствые толгойлно.

Рейтер агентствын Перугэй ниислэлдэхи корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор Мигель Мухика Гальо баян хүн болоно. Тэрэ ямаршье политическэ партида хабаададаггүй.

Иерихон шадар байлдаанууд болоно

КАИР. (ТАСС). Иерихон шадарай хадалиг газартай нютагта Израилиин сэрэгүүдэй болон Палестинын «Аль-Асифа» гэжэ отрядуудай хоорондо шанга тулалдаанууд болоо гээд Палестинын «Аль-Фатах» гэжэ организациин командын коммюникедэ үндэhэлэн МЕН агентство мэдээсэнэ.

Байлдаанай үедэ израилиинхид вертолёдуудые, артиллери болон ракетэнүүдые хэрэглээ.

«Аль-Фатахай» командованиин октябриин 2-ой мэдүүлгэ хэхэ хүрэтэр байлдаан үргэлжэлhэн байгаа.

Дахяад харата ааша гаргагдаба

АММАН. (ТАСС). Иорданиин армиин эндэ толилогдоhон коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе сахингүйгөөр израиль сэрэгүүд Халид Вади шадарай (Иордан мүрэнэй нугын хойто талын хуби) райондо байhан иордан сэрэгүүдые дахяад добтолоо.

Иорданиин тала урдаhaань буудажа харюусаха баатай болоо гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ. Буудалдаанай үедэ Иорданиин талаhaa хүн алуулаагүй.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Уран зураашын бүтээлнүүд тухай.
- *Эрдэмтэ Окладников тухай.*
- Гунга Чимиповэй ёгто үльгэр.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ХҮНЭЙ СОЛЫЕ ДУУЛАҺАН ЗУРАГУУ

Буряадай искусствын габьяата ажал ябуулагша Кондрат Игнатьевич Сергеевэй уран зурагууд республикымнай олониитэдэ үнинэй мэдээжэ болонхой. Тэрэ баян бэлигээ, зураха бүхы хаба шадалаа Забайкалиин гоё һайхан байгаалиие, баатар дорюун хүн зониинь магтан дуулаха нангин хэрэгтэ зорюуланхай.

Тэрэнэй һүүлэй хүдэлмэринүүдэй нэгэн болохо ойхон буряадуудай хэлсэдэг үльгэр туужын удхаһаа үндэһэлһэн Байгал тухай уран зурагынь ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэдэ табигдаба. Энэ зурагынь, мүн бусадшье бүтээлнүүдынь, урданайнь зохёолнуудта орходоо бэелүүлэгдэһэн маягайнгаа, шанарайнгаа талаар онсо илгаатай. Тэрэнь Буряад ороной хүн зоной зан абариин, Забайкалиин байгаалиин гүн һайханай баялигые онсолон гаргаһанһаань дулдыдаха юм.

Уран зурааша: «Ажабайдалай эгээл һайхан талые зураглаха дуратай агшаб. Сэдьхэлдээ барижа шадахаа болиһон бодолнуудни Байгал далайн зан абарида гарадаг юм»,—гэжэ шэнэ зураг тухайгаа хэлэхэдээ онсолоо һэн. Нээрээшье, тэрэнэй Байгалтай холбоотой зохёол бүхэниинь бэе бэедээ адли бэшэ. Шэнэ бодол, шэнэ һанал харагшын сэдьхэлдэ түрүүлдэг байна.

Иигэжэ байгаалиин байдалые зураглахадаа хүнэй сэдьхэл бодолдоо һанажа байһан эрмэлзэлые гаргаха гээшэ хүнгэн бэшэ. Ехэ бэлигэй хажуугаар гүнзэгы бодол, уран шадабари хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ Кондрат Игнатьевич Сергеевтэ бэлээр ерээгүй, имагтал дэлхэйн ба совет зураашадай реализмын жама баримталан бүтээлгын эди шэди шудалһанһаань дулдыдаа. Тиихэдээ тэрэ тон өөрынгөө маягые, өөрынгөө аянгые оложо шадаһан байна. Энээнээ тэрэ шэрэнүүдэй хүсөөр гоё үнгэ гаргажа гайхуулха гэжэ оролдонгүй, харин байгаалиин үнгэ бүриһөө бүридэн нэгэ бодол харуулһан шэнжыень дамжуулха гэжэ оролдоно бшуу.

1939 ондо Эрхүүгэй уран зурагай училищи дүүргээд, һургуулида зурагай багшаар хүдэлжэ байхадаа, һүүлээрнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда ябахадаашье Кондрат Игнатьевич уран зурагай үмэнэдэ өөрынгөө тусхай мүр бэдэржэл, тэрэнээ бишыхан бишыханаар багсаалан ургаһан, мүнөөнэйнгөө бэе олоһон түүхэтэй.

Түрүүшынь зурагуудһаа эхилээд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үеын этюдүүдые, тэрэнэй һүүлэй жэлнүүдэй хүдэлмэринүүдые харахада эсэшэ сусашагүй ажаллаһанайнь гэршэ эли тобойхо юм. Тэрэ эхилхэдээ шэрэнүүдэй үнгын шэдиие үшөөл хэрэглэжэ бирадаггүй, зурагтаа ямар нэгэн аянга, мэдэрэл дамжуулхадаа дутуу гаргадаг байһан һаа, мүнөө эдэ бүгэдые уран гартаа бахим абанхай.

Уран зураашын илангаяа олон зурагуудаа түрэл Забайкалиингаа гоё һайхан байгаалида зорюулһаниинь олондо мэдээжэ, тэрэнэй «Мунко-Сарьдаг» ямар һүрөөтэй дорюун, баатар хүнүүдэй нютаг бэ гэжэ харуулһан байдаг. Харин дээрэ дурсагдагша суута «Байгалые» харан байхадаа энэ алдарта эрьедэ байһан мэтэ болонобди. Ой модоор эхилһэн зураг соо орьёл үндэр хабсагайнууд гэнжэтэн, нюдэнэй үзүүртэ харагдахаа болин ошохо юм. Мүнхын шулуунууд ямар нэгэн юумэ хүлеэшоод байһан мэтээр үзэгдэнэ. Тиихэдэ тэдэ хабсагайнуудай боориие сэнхир үнгэтэ Байгалай уһан угаан, хаража байһан бидэнэй ангама сээжэдэ ами оруулһан шэнги болгоно. Тиигэжэ харагша хүн зураг хоёрой хоорондо таһаршагүй холбоо байгуулагдаад, амита юртэмсын эгээл һайн һайхан мэдэрэлнүүдэй нэгэн болохо омогорхол, зоригжол сэдьхэлдэ түрүүлхэ юм. Эгээл иимэ үүргэ мүн. Ольхондохи Онголой-Адаг, Байгал гэһэн зурагуудынь дүүргэнэ.

Кондрат Игнатьевич Сергеевэй уран бэлигэй үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, тэрэ бидэндэ танил түрэл Забайкалиимнай мэдээжэ шарай зураглабашье, эгээл түрүүшынхеэ иимэ һайхан нютаг хаража байһан мэтэ шэнээр үзүүлжэ шадана. Тиигэжэ бидэ нютаг оронтоёо бүри дүтөөр танилсанабди, бүри халуунаар дурланабди. Жэшээнь, «Сэлэнгын тала. Үдэшэлэн» гэжэ үнинэйнь мэдээжэ зураг абажа харая. Сэнхирлэн, заримдаа һүн сагаанаар харагдан урдагша Сэлэнгэ мүрэн ямар һайхан тала дайдые — шүрэтэн һубаригша хадануудые, хүхэ ногоон нуга талмайнуудые холбон һубһатанаб. Сэлэнгын хоёр эрьеһээ уулзаһан электролини энэ зурагта бүри гүнзэгы удха оруулна. Энэшье зураг, мүн «Саянууд», «Забайкалиин уурхайнууд» гэһэн зурагуудынь нютагай дорюун хүдэр шарайе айхабтар һүрөөтэйгөөр магтан дуулана бшуу.

Харин «Борьёогой тала» дотор нэгэ бишыхан вагон гэр, үдынгөө эдеэндэ ерэһэн таряашад зураглагдана. Ехэ үйлэ хэрэгүүдшье харуулагданагүй. Теэд хүнүүдэйнь зан абари, ёһотой һайхан сэдьхэлтэй ажалша хүнүүд бидэнэй дура буляана. Иимэ хүнүүд тухайнь дурсахадаа бидэ Сергеевэй портретнэ зурагууд тухай хэлэнгүй гаража шадахагүй байнабди.

Уран зурааша ехэнхидээ өөрынгөө үеын хүнүүдые харуулна. Хүгжэмэй буряад инструментнүүдэй элитэ мастер Дугаровай, үнинэй лётчик Петиновэй портредүүд бэелүүлэлгынгээ, уран хэлбэриингээ талаар Буряадай уран зураашадай эрхим бүтээлнүүдэй жасада ородог. Хэрбээ Дугаровай портредтэ уран зурааша Буряадуудай юрэнхы зан абариин дэлгэрэнги талые харуулха гэжэ оролдоһон һаа, Петиновые зурахадаа тэрэнэй гансахан өөрын абари зангые харуулна. Һаяхан ниидэжэ ерээд байһан летчик ехэ түни, бодолтой хүн, хүрэһөөр дуугаржархидаггүйл ха. Тэрэнэй шулуун зүрхэн, хатуу зориг эли харагдана. Иимэ бүтээлнүүдэйнь нэгэн «Хонишон эхэнэр» гэжэ зурагынь мүн болоно. Хэнэйшье мэдэһээр, хонишоднай хүндэхэншье һаа айхабтар һонин ажалтай зон ха юм даа. Энээхэн һайхан талыень уран зурааша дура буляамаар магтан дуулана. Нэлэнхы ехэ талын дунда омог дангинын энэ образ харахада үнэхөөр һүгэдэмөөр, иимэ һайхан хүнүүдээр олон Забайкали нютагаараа омогорхомоор. «Хонишон эхэнэрые» харахада мүн нэгэ иимэ бодол [...] Тэрэ Буряад ороноймнай [...] бэшэ гү? Тиимэл даа. [...] ехэ һайхан Буряад оромна[...] тоонто үлгымнай бэеэрээ [...] байнал! Иимэ бодол мүн «[...]шан Доржиева», «Врач [...]ровагай портрет», «Хара[...]гэтэй басаган» гэһэн зураг[...] гэршэлнэ.

Хүниие миин лэ газа[...] һаань зураглажа, дүрсые[...] гаад орхингүй, иигэжэ [...] юрэнхы образ харуулһан [...] уран зурагуудые, ута наһа[...] тээлнүүдые бэелүүлдэг [...] Кондрат Игнатьевич Серге[...] лиг шадабариингаа талаар [...] дура булаана.

Мүнөө Сергеев эгээл ша[...] сэнэйнгөө түлэг дунда ал[...] ябана. Ленинскэ комсомо[...] жэлэй ойдо зорюулагдаһан [...] нэй Байгал тухай шэнэ [...] адли бүтээлнүүдые уран [...] шын үшөөл олоор бэелүүл[...] һанда зааханшье һэжэг [...] гүйбди.

К. АНДРЕЕ[...]

Зураг дээрэ: Уран зураа[...] К. И. Сергеев ажалайнга[...] А. МАНТАЕВАЙ фо[...]

Г. ДОРЖИЕВА

А Ш А

РАССКАЗ

Балма хүгшэн һаял гэжэ һанахаар ашатай боложо, хүл унан баясажа, һэгшэн һуугаа бэлэй. Харин хүб хүхэхэн нюдэтэй, барюубшагүй бишыхан бэетэй Баатарынь мүнөө хүлдэ орошоод, палхагар марялиг, аабайлгахадажа, гэр соогуураа ябахадань, хүгшэндэ үльгэрэйхи мэтээр һанагдаа һэн. Хэды ехэ абхууһатайгаар энэ болоһыень, ханяаха халуурхадань мэдээ ухаа табидагаашье, үе мүсынгөө шархиртар үргэжэ өөдэлүүлһэнээшье Балма хүгшэн дууһан мартажархиһан шэнги.

Үенһөө үнгэржэ ябаһан Баатар амаа ангайхадаад, хоёр гараа арбайлгахадаад хүгшэн эжыдээ гүйжэ ерэнэ. «Эжы» гэжэ үгые шалшаранаар өөрөө дуугаран, хүгшэн эжынгээ дүрые бүришье ехээр булялана. Тэрэ өөрынгөө эхые «мама» гэдэг, хүгшэн эхээ «эжы» гэдэг байгаа.

— «Аша—амтатай» гэжэ ехэл үнэн даа. Би өөрынгөө үхибүүдые хэзээдэшье иигэжэ эрхэлүүлээгүй бэлэйб. Энээнэйшиншье эсэгые тэрээрүү хаяад лэ өөдэлүүлээ һэм. Эрхэлүүлхэ сүлөөтэйшье байгаагүй һэн бэзэбди,—гэжэ Балма хүгшэн хөөрэдэг.

Хүгшэн эжын эрхэхэн аша Баатар ехэ боложо, һургуулида ороход болобо.

Хурса һүбэлгэн хүбүүн боложо, һиргуулида ороодүй аад, үзэг танижа, тоо тооложо һураа һэн. Баатар бэрхынгээ хажуугаар аргагүй тоонгүй болоо бэлэй. Нэгэ заримандаа хүгшэн эжынгээ гомдошохоор дуугаржархиха. Теэд өөрөө эрхэлүүлжэрхиһэн хүн хадаа хүгшэн эжынь арбан шүдэ хаи һууха.

«Эгээл мэдэжэл байжа эрхэлүүлхэ ямар үйлэтэй юумэ гээшэб. Эрхэлүүлхэдээ толгойгоол гэшхүүлхэ гэжэ үнэн даа. Эрхые һуранхаар, бэрхые һура гэдэг. Энэ хүбүүн минии гэмээр лэ иимэ эрхээр өөдэлөө даа. Теэд ухаа ороходоо ойлгохо гээбы» гэжэ өөрынгөө һанаа зайһагша һэн.

Балма хүгшэн эрхэхэн аша Баатарханаа һургуулида бэлэдхэжэ. һахы һалаг хүл алдана. Түрүүшын үдэр Баатарай өөрынь эжы абаашажа һургуулида оруулһан байгаа.

Хоёрдохи үдэрөө ошохо болоходонь, хүгшэн эжынь Баатарые гансаарайень эльгээхэеэ айгаад, һиргуулидань өөрөө абаашахамни гэжэ хүлгэбэ.

Помон дэгэлээ үмдэжэ, улаан бүһээ бүһэлөөд, ашатаяа һургуулида ошохоор бэлдэхэдэнь, Баатар:

— Эжы, би өөрөө ошохоб. Һургуулияа мэдэхэ болооб. Айхагүйб. Тиимэ гүб даа, мама?—гэжэ гүйжа оробо.

— Үгы даа, гансаарайеши табихагүйб. Яажа мэдэхэб. Ехэ харгые хүндэлэн гарахадаш аймшагтай. Машинанууд түргэн ябадаг. Хэлэхэеэшье айхаар. Ши өөрөө бага гээшэш, энэ тэрэ оромгүй үхибүүд гасаалха, сохиходоошье болохо,—гэжэ байгаад, Баатарай суумхэ соо тоһотой хилээмэ, шоколад хэнэ.

— Би бага бэшэб, өөрөө ошохоб,—гэжэ Баатар уйлаганана.

— Эжы, Баатартнай өөрөө ошог лэ дээ. Багаг ааб даа, хүнэй үхибүүд ябанал гүбэ—гэжэ Баатарай өөрынь эжы оролсоно.

— Яажа мэдэхэбши. Һанаамни зобоно. Өөрөөл абаашахамни.

— Үхибүүд гансаараа һургуулидаа ерэжэ шададаггүй гэжэ намайе наадалха. Би өөрөө ошохольби,—гэжэ Баатар өөрынгөө эжын шэхэндэ уйлаганан хэлэнэ.

Теэд хүгшэн эжынь хэнһээншье, эжыһээншье айхагүй ха юм. Тиимэ хадаа Баатарые хүтэлөөд лэ ябажархиба.

Баатарай хүгшэн эжын досоо ехэл хүхюу. Тэрэнэй баяртай гээшэнь аргагүй. Ашаяа хүтэлөөд, һургуулида абаашажа ябахадаа һанаа сэдьхэлынь дүүрэн ябаа һэн.

— Энэл даа, жаргал! Хүнэй ёһотойл жаргал! Хүбүүгээ ехэ болгожо, айл болгоод, ашаяа хүтэлөөд, эрдэм ухаанай далай руу, соёл гэгээрэлэй үлэмтэ болохо һургуули руу абаашажа ябаха гээшэ жаргал бэшэ юм гү. Жаргалайл ехэ жаргал энэ ха юм даа! —гэжэ хүгшэн һэгшэнэ.

Баатар хүгшэн эжытээ һургуулиингаа газаа хүрэжэ ерэбэ. Үхибүүд тэрэниие гайхабашьегүй, классата ороходонь наадалбашьегүй. Хүгшэн эжынь һургуулидань асараад ошоһондоо сэдьхэлээ дүүргээд, гэр тээшээ ябаба.

Хэшээлнүүд дүүрэжэ, Баатар хамта һурадаг үхибүүдээрээ хүхюутэй алхална. Өөрөө гэртээ ошожо ябанаб гэжэ һанахадаа, досоонь ехэл аятай. Ехэл юумэ гаталжа ябаһаншуу.

Гэртээ ороходонь, хүгшэн эжынь баяртай угтажа:

— Зай, яанишьегүй ерэбэ гүш? Болоо гээшэ. Бэрхэш. Одоошье ехэ болобо гээшэш. Иигээд лэ һургуулидаа гансааран ошодог, ерэдэг болохошни гээшэл даа,—гэжэ гүн сэдьхэлһээ баярлаа һэн.

Нима ЦЫНГУЕВ

ТАБАН ДЭЛЬБЭТЭ ШҮЛЭГҮҮД

1. Хүнэй хүсэн

Ган булад хайлуулдаг
Галһаа үшөө халуун,
Гранит хабсагай буталдаг
Динамитһаа үшөө үлүү
Агууехэ хүсэн аад.
Арбан хурган соо багтадагши.

2. Минии завод

Эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлдэг
Эгээл хүндэтэй газарниш.
Эрмэлзэл хүсэлөө бэелүүлдэг
Эгээл үнэтэй ажалниш.
Хүхюу золтой хүмүүжэдэг
Хоёрдохи гэрниш.

3. Газарай хэшэг

Эхэ мэтэ үнэр баяншии.
Эхын хүхэндэл үлтэй,
шэмэтэйш.
Ажамидарал энгэр дээрээ
бүүбэйлнэш.
Ажабайдал эльгэн дээрээ
байгуулнаш.
Мүнхэ жаргал зүрхэн дээрээ
бадаруулнаш.
Майн түүхые магнай дээрээ
мандуулнаш.

4. Тайга

Ашата һайхан туһашни
Алтан холтоһото нарһад лэ.
Үнэтэ баян зөөришни
Үнгэ бүриин ангууд лэ.
Амтан эдеэн хүндэшни
Алим жэмэс, нэрһэн лэ.

5. Сэсэгхэн

Дүлэн улаан залаагаараа
Дулаан сагые ерүүлнэш.
Баглаа торгон дэльбээрээ
Байгаалиие шэмэглэнэш.
Хоншуу һайхан хангалаараа
Халима баяр асарнаш.

ЖАРА НАҺАНАЙ БАЯ[...]

Мэдээжэ совет эрдэмтэн, СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент, түүхын эрдэмэй доктор, профессор Алексей Павлович Окладниковай жара наһан гүйсэбэ. Дүшэн жэлэй туршада эрдэмэй алтан түлхюур бариһан нютагайхидаа (сибириинхидые) нэгэтэ бэшэ баясуулһан юм. Тэрэ хадаа эдир наһанһаа эрдэм һургуулитай болохые эрмэлзэжэ, уданшьегүй аспирантура дүүргээд, СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи материальна соёл культурын түүхын институтда урагшатайгаар хүдэлжэ захална.

«Яхадай түүхын очеркнууд» (эртэ сагай палеолидһааород гүрэнтэй нэгэдэһэн хүрэтэрнь) гэһэн нилээд горитойхон ажалаараа докторско диссертаци 1947 ондо бэшээд, 1949 онһоо СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи археологиин институдай Ленинградай таһагые хүтэлбэрилһэн.

Һара жэлнүүдэй үнгэрхэ тума эрдэмтэ улам алдаршаа. 1961 ондо А. П. Окладников СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделенидэ хүдэлхөө ерээд, экономикын институдай директорэй орлогшоор болон гуманитарна шэнжэлгын таһагые даагшаар хүдэлнэ. 1966 ондо мүн лэ эндэхи отделениин дэргэдэхи түүхэ, хэлэ бэшэгэй болон философиин институдай директорээр томилогдоно.

Эрдэмэй алтан түлхюур дүшэн жэлэй туршада барижа ябаха үедөө А. П. Окладников манай ороной эртэ урда сагай соёл культура шэнжэлжэ, Кейрок Кумы, Тешик-Таш, Буреть нютагуудта шэнэ памятнигуудые элирүүлһэн байна. Ангар, Лено, Сэлэнгэ, Колыма, Амар гэһэн мүрэнүүдэй эрье шадархи эртэ сагай памятнигуудые Алексей Павловичай хүтэлбэрилдэг экспедицинүүд шэнжэлһэн, Зүүн Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай хуушанайнь түүхые тодорхойлһон юм.

Мэдээжэ эрдэмтын хүтэлбэрилһэн совет-монгол экспедици Монголоор ябажа, эртын урда сагай соёл культурын хүгжэн тараһые, мүн хүнэй анха түрүүшынхеэ эндэ бии болоһые мэдэһэн байна.

Дүшэн жэлэй туршада эрдэмтэн 415 гаран монографи, ном болон, брошюрануудые бэшэһэн юм. Жэшээнь, «Неолит ба Прибайкалиин сад үе», «Яхада[...] «Баруун буряад-монголнуудай түүхын о[...] «Приморьин эртэ холын үе саг» гэхэ мэты[...] номуудыень уншаагүй хүнүүд үсөөн ааб [...] Алексей Павлович хамтын номуудые бэшэл[...]на. Жэшээлхэдэ, «Бүхэдэлхэйн түүхэ», «СС[...]хэ», «СССР-эй түүхын очеркнууд», «Сибири[...] «Сибириин арадуудай түүхэ», «Туркмени[...] «Киргизэй түүхэ», «Таджик арадай түүхэ» [...]муудта тэрэнэй статьянууд оролсоһон. Мүн [...] түүхые согсолон бэшэлсэхэ хэрэгтэ эрдэмтэ [...] оруулаа бэлэй.

Олонхи зохёолнуудынь англи, француз, я[...] немец хэлэн дээрэ оршуулаглажа хэблэгдэһэн[...]

Эрдэмтын хэһэн ажал хүдэлмэри үндэрөө[...]дэжэ, А. П. Окладников РСФСР-эй, Буряадай [...]ба Яхадай АССР-эй Наукануудай габьяата а[...]лагшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. [...] СССР-эй Науканудай академиин гэшүүн-ко[...] тээр һунгагдаһан, 1967 оной апрель һарада [...] орденоор шагнагдаһан байна.

Залуу эрдэмтэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ [...] Павлович шуналтайгаар хабаадана.

1962 ондо Новосибирскын гүрэнэй униве[...] профессорээр томилогдоод, тэндэхи түүхын [...] хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй һургаһан, хүмүүжүүл[...]хи шабинарынь кандидатска, докторско диссе[...]дые бэшэһэн юм.

А. П. Окладников Данида, Япондо бол[...] хоорондын конгресс дээрэ элидхэлнүүдые ха[...] эрдэмэй һаала урагшатайгаар хүгжэжэ байн[...]тоор элирхэйлһэн.

Зохёохы бэлиг шадабариингаа эршэ түг[...] дээрэ жара наһанайнгаа баярые тэмдэглэһэн [...] Павлович Окладниковые үнэн зүрхэнһөө а[...] түүхын эрдэмэй жасада хубитаяа улам ехээр [...] саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень юр[...]

Б. САН[...]
түүхын эрдэмэй кандидат, [...]
К. МАЛАКШ[...]
түүхын эрдэмэй ка[...]

Г. ЧИМИТОВ

БИЛДАГУУШАН

ЁГТО ҮЛЬГЭР

Үльгэр шүлэгөөрөө битнай
Үнэгые хамгаалха гээ бэшэб.
Даншье ахир билдагуушадай
Дайрые тоншохо гээд бэшээб.

* * *

Нэгэ үсхэн тужада
(Нэрлээдш, юрэдөө яалайб даа)
Баабгайн шаби гэгдэдэг,
Бараг хэргэм эзэлдэг,
Үшөөшье дээшээ шэбшэдэг
Үнэгэн байһан юм гэдэг.
Арга хурга гаргадаг һэн.
Ажал хэрэгээ ябуулдаг һэн.
Дандаа луйбуур мэхээрээ
Дарганарые тооруулэн.
Үргэ аманда бэрхээрээ
Үгэдөө зариманине оруулан.
Хүбшэ соогоо нилээдхэн
Хүндэтэй һуури эзэлээ һэн.
Амитан зэргэтэнэй дунда
Ама сагаан Шандаган
Ахалагша Үнэгэн даргын
Алибаа аашые тэсэдэг
Арга гохо мэхыень
Арбан хургандаал мэдэдэг.
Урда хойнонь орожо,
Уряар миһэрэн гүйдэг
Саанаһаа дура гутахаар
Самнадаг хүйхэр юм һэн.
Үки удааншье болонгүй
Үнэгэнэй хуурмаг мэхэ
Эхинһээ адаг хүрэтэрөө
Элирхын ехээр элирбэ.
Хара хэрэгэйнгээ түлөөдэ
Хабхаан зангада оробо.
Хаанаһаа гэнтэ Шандаган
Хатуу зоригтой болобоб?
Хэзээнһээ энэмнай шангаран,
Хэлэндэ, хүүртэ оробоб?
Үхэтэрөө айжа ябаһан
Үнэгэн ехэ даргынгаа
Хара үйлыень элишэлжэ,
Хараахa гээшэнь аргагүйл.
Ойн амитадай суглаанда
Омог юумэ ерэжэ,
Хоёр ута шэхэеэ
Хойшонь шэдэн хуумайжа,
Урда хоёр хүлөө
Ухаангүйгөөр арбагануулжа,
Хэмгүй сортоотойгоор загнажа,
Хэлэхэгүй үгэнь үгыл:
— Хорото могойтой нүхэсөө,
Хони ямаа шарууһалаа,
Зүгын тоһо хулууғаа,
Зүүнэй шэглэл һажаагаа,
Булайн ехээр баяжаа,
Булган дэгэл оюулаа,
Сарюун нэрэеэ бузарлаа,
Саадын нүхэр болоо...

* * *

Уншаад энэ басниимни,
Уншагшад, намда хэлэгты, зүү:
Баряанда Үнэгэнэй ороогүй һаа,
Барнааг Шандаган ингэхэ һэн
гү?

ХҮСЭТЭ ЭЛШЭ

Хайласагүй материалнуудые тон нарннаар болбосоруулжа эдлэл болгодог электронно түхеэрэлгэтэй ямаршье зэмсэг электронно пушкада хүрэхэгүй юм. Иимэ пушка хабтагар титанда нюдэ сабшаха зуура тон бишыхан нүхэ гаргаадхиха, микросхемэнүүдэй хубинуудые хабсарһаха аргатай.

Тоолон гаргадаг түхеэрэлгын хүсөөр электронуудай элшэ отолжошье, үрэмдэжэшье, гаганажашье шадаха.

Энэ шэнэ түхеэрэлгэ Украинын Науканудай академиин электро-гагнуурнин институтда бии болгоглоо. Тэрэнние хүдэлгэхэ арга Киевэй Политехническэ институдай тоолон гаргадаг техникын кафедрада ухаалагдаа.

В. КУКОВАЛЬСКИИ

Киев.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ленинскэ комсомол—өөрынгөө һайндэртэ» гэһэн түрүү бэшэг. Республикын леспромхозуудта модо бэлэдхэлэй ябаса тухай материал. Сабшалан һайжаруулха һара үнгэргэлгөөр информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «мүрысэжэ хүдэлхэдэ урматай» гэһэн А. Мурашевай статья. Сошордомо дохёо. «Найдамтай гар» гэһэн Л. Дмитриевагай очерк.

Гурбадахи хуудаһанда: хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай материал. Л. Куртигай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Спорт. Сонохолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

12 часһаа «Киногой аяншалгада дуратайшуулай альманах» гэһэн дамжуулга. 12 час 20 минутаһаа «Потерянный карандаш» гэһэн уран һайханай фильм. 18 часһаа «Багша, тандаа» гэһэн дамжуулга. 18 час 30 минутаһаа «Стрелочник» гэһэн центральна студиин телевидениин зүжэг. 19 часһаа «50 жэлэй түүхэһээ. 1965 он». 19 час 45 минутаһаа дамжуулгын программа, сагай уларил. 19 [...] минутаһаа хүгжэм. 20 ча[...]ниин ноль час 30 минута [...] Москваһаа дамжуулга. 20 [...] комсомолой бүхэсоюзна [...] 20 час 55 минутаһаа [...] ССР-эй студиин телев[...] программа. 23 часһаа Э[...] соогуурнай боложе байһан [...] 24 часһаа «Түрэһэн үдэр[...] гэһэн дамжуулга.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИ[...]

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора – 54[...] приемная – 54-93, зам. редактора – 68-08, зам. редактора [...] 62-62. ответ. секретаря – 50-52, зам. ответ. секретаря – 66[...] отделы: партийной жизни – 60-91, сельского хозяйства – 64[...] 63-86. пропаганды и агитации – 56-23, промышленности [...] строительства – 61-35, советского строительства и быта – 69[...] культуры и школ – 60-21, писем и рабселькоров – 67-81, [...]формации – 34-05, общественная приёмная – 56-62, [...] бюро – 57-63, фотолаборатория – 33-61

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Со[...]вете Министров БурАССР.

Н-01979. Зак. № 1028.